



Lag om inkomstgrundad ålderspension;

utfärdad den 11 juni 1998.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

FÖRSTA AVDELNINGEN

FÖRSÄKRINGENS OMFATTNING OCH INTJÄNANDE AV PENSIONS RÄTT M.M.

1 kap. Allmänna bestämmelser

Försäkringens omfattning m.m.

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om försäkring för inkomstgrundad ålderspension i form av inkomstpension, tilläggspension och premiepension samt om premiepension till efterlevande.

2 § Försäringen och kostnaderna för förvaltningen av den skall finansieras genom ålderspensionsavgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter, allmänna pensionsavgifter enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift och statliga ålderspensionsavgifter enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift samt genom avkastning på avgiftsmedel.

3 § Inkomstpension och premiepension skall beräknas utifrån de pensionsrätter för respektive pension som fastställts för en försäkrad. Tilläggspension skall beräknas utifrån de pensionspoäng som tjänats in av en försäkrad. Pensionsrätt och pensionspoäng skall fastställas årligen och grundas på de inkomster och andra belopp som är pensionsgrundande enligt denna lag. Inkomstpensionens storlek är också beroende av den allmänna inkomstutvecklingen och storleken av premiepensionen är beroende av värdeutvecklingen på de medel som fonderats. Tilläggspensionens storlek är vidare genom följsamhetsindexering beroende av den allmänna inkomstutvecklingen.

4 § Försäkrade för inkomstgrundad ålderspension är dels svenska medborgare, dels personer som utan att vara svenska medborgare är bosatta i Sverige.

Utländska sjömän på svenska handelsfartyg är försäkrade för inkomstgrundad ålderspension även om de inte är bosatta i landet.

¹ Prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13 och SfU14, rskr. 1997/98:315 och 320.

En person som uppbär förtidspension som har beräknats enligt 13 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring är alltid försäkrad för inkomstgrundad ålderspension beräknad på denna förtidspension.

Indexering

5 § Vissa beräkningar enligt denna lag skall göras med ledning av ett *inkomstindex*. Detta index skall visa den relativa förändringen av genomsnittet av de försäkrades årliga pensionsgrundande inkomster utan den begränsning som anges i 2 kap. 1 § andra stycket, efter avdrag för allmän pensionsavgift, och de försäkrades årliga inkomster i form av förtidspension, vilka har uppburits av dem som under inkomståret har fyllt minst 16 år och högst 64 år.

Förändringen av indextalet mellan två på varandra följande år skall motsvara den beräknade årliga relativa förändringen av de inkomster som anges i första stycket under en period av tre år före det år inkomstindexet avser. Vid beräkningen av inkomsterna skall den årliga förändringen i det allmänna prisläget räknat från juni månad till juni månad under samma period frånräknas. Det framräknade värdet skall därefter omräknas med förändringen i det allmänna prisläget i juni månad två år före det år indexet avser och det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det året.

Regeringen skall för varje år fastställa inkomstindexet efter det att det har beräknats av Riksförsäkringsverket. För år 1999 skall inkomstindexet vara lika med 100,00.

6 § Regeringen skall för varje år fastställa ett *inkomstbasbelopp*. Inkomstbasbeloppet skall för år 2001 motsvara det för det året fastställda förhöjda prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. För år därefter skall inkomstbasbeloppet räknas om med förändringen av inkomstindex för det år inkomstbasbeloppet skall avse i förhållande till inkomstindex för året dessförinnan. Det omräknade beloppet skall avrundas till närmaste hundratal kronor.

Definitioner m.m.

7 § En försäkrad som lämnar Sverige skall vid tillämpningen av denna lag fortfarande anses vara bosatt i landet om utlandsvistelsen är avsedd att vara längst ett år.

Den som av en statlig arbetsgivare sänds till ett annat land för arbete för arbetsgivarens räkning anses också bosatt i Sverige under hela utsändningstiden även om den är avsedd att vara längre än ett år. Detta gäller även medföljande make samt barn som inte fyllt 18 år. Med make likställs den som utan att vara gift med den utsände lever tillsammans med denne, om de tidigare har varit gifta eller gemensamt har eller har haft barn.

8 § I denna lag avses, där inte annat föreskrivs, med

1. år: kalenderår,

2. månad: kalendermånad,

3. intjänandeår: det kalenderår en inkomst som är pensionsgrundande har uppburits respektive det kalenderår för vilket ett annat pensionsgrundande belopp än pensionsgrundande inkomst skall fastställas, och

4. fastställelseår: kalenderåret efter intjänandeåret.

Om en inkomst som är pensionsgrundande har uppburits under ett beskattningsår som inte sammanfaller med kalenderår skall den inkomsten anses ha uppburits under kalenderåret närmast före taxeringsåret.

9 § Med sjöman avses i denna lag en arbetstagare som enligt sjömanslagen (1973:282) anses som sjöman.

Med anställning på ett svenskt handelsfartyg likställs anställning på ett utländskt handelsfartyg som en svensk redare hyr i huvudsak obemannat, om anställningen sker hos denne eller någon av honom anlitad arbetsgivare. Hyrs ett svenskt handelsfartyg ut till en utländsk redare i huvudsak obemannat, skall bestämmelserna om sjöman på svenska handelsfartyg i denna lag tillämpas endast om anställningen sker hos fartygets ägare eller någon av denne anlitad arbetsgivare.

10 § Vad som i denna lag föreskrivs om förtidspension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring skall också gälla sjukbidrag enligt samma lag.

2 kap. Pensionsgrundande inkomst

1 § *Inkomster av anställning* enligt 3–5 §§ samt *inkomster av annat förvärvsarbete* enligt 6–8 §§ är pensionsgrundande om inte annat föreskrivs i 9–17 §§. Sådana inkomster skall beräknas enligt 18–22 §§ och var för sig avrundas till närmaste lägre hundratal kronor. Summan av en försäkrads inkomster av anställning och inkomster av annat förvärvsarbete under ett år utgör den försäkrades *pensionsgrundande inkomst* det året.

Vid beräkning av en försäkrads pensionsgrundande inkomst skall det bortses från inkomster av anställning och inkomster av annat förvärvsarbete till den del summan av dessa överstiger sju och en halv gånger det för intjänandeåret gällande inkomstbasbeloppet. Sådana belopp som det skall bortses ifrån skall i första hand räknas av från den försäkrades inkomster av annat förvärvsarbete.

2 § För varje år som en person har varit försäkrad enligt 1 kap. 4 § första eller andra stycket och har haft inkomster som är pensionsgrundande, skall hans eller hennes pensionsgrundande inkomst fastställas. Detta gäller dock endast om summan av de inkomster som är pensionsgrundande uppgått till minst 24 procent av det för intjänandeåret gällande prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Fastställande enligt första stycket skall inte göras för år före det år då den försäkrade fyllt 16 år. För det år då den försäkrade har avlidit skall pensionsgrundande inkomst inte fastställas i annat fall än om överföring av pensionsrätt för premiepension till den avlidnes make skall göras för det året. För den som är född år 1937 eller tidigare skall pensionsgrundande inkomst inte heller fastställas för år efter det då den försäkrade har fyllt 64 år eller för tidigare år under vilket han eller hon hela året har uppburit hel ålderspension enligt denna lag eller enligt lagen om allmän försäkring.

Inkomster av anställning

3 § Lön eller annan ersättning i pengar eller annan skattepliktig förmån som en försäkrad har fått som arbetstagare i allmän eller enskild tjänst, är pensionsgrundande som inkomst av anställning. Med lön likställs kostnadsersättning som inte undantas vid beräkning av skatteavdrag enligt 8 kap. 19 eller 20 § skattebetalningslagen (1997:483). Sådan skattepliktig intäkt i form av rabatt, bonus eller annan förmån som har utgetts på grund av kundtrohet eller liknande, skall också anses som inkomst av anställning, om den som slutligt har stått för de kostnader som ligger till grund för förmånen är någon annan än den som är skattskyldig för förmånen.

Ersättning i pengar eller annan skattepliktig förmån för utfört arbete, dock inte pension, samt tillfällig förvärvsinkomst av verksamhet som inte bedrivits självständigt är pensionsgrundande som inkomst av anställning, även om mottagaren inte har varit anställd hos den som betalat ut ersättningen. Den som har utfört arbetet likställs i sådana fall med en arbetstagare och den som betalat ut ersättningen med en arbetsgivare.

I 6 § andra stycket, 7 §, 8 § och 10 § andra stycket finns bestämmelser om att ersättning för utfört arbete som avses i första och andra styckena i vissa fall inte skall anses som inkomst av anställning.

4 § Som pensionsgrundande inkomst av anställning räknas även stipendium som enligt punkt 12 sjunde stycket av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen (1928:370) skall tas upp som intäkt av tjänst, om stipendiet har betalats ut av en fysisk person bosatt i Sverige eller av en svensk juridisk person. Den som har betalat ut ett sådant stipendium anses som arbetsgivare.

5 § Som pensionsgrundande inkomst av anställning räknas vidare

1. sjukpenning och rehabiliteringspenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring samt sjukpenning enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgetts enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den utsträckning ersättningen har trätt i stället för en försäkrads inkomst som arbetstagare i allmän eller enskild tjänst,

2. föräldrapenningförmåner enligt lagen om allmän försäkring,

3. ersättning enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närstående vård,

4. ersättning som en allmän försäkringskassa har utgett enligt 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön,

5. livränta enligt 4 kap. lagen om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av den lagen,

6. delpension enligt lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring,

7. vårdbidrag enligt 9 kap. 4 och 4 a §§ lagen om allmän försäkring, i den utsträckning bidraget inte är ersättning för merkostnader,

8. dagpenning från arbetslöshetskassa,

9. statsbidrag till arbetslösa som tillskott till deras försörjning när de startar egen näringsverksamhet,

10. utbildningsbidrag i form av dagpenning under arbetsmarknadsutbildning och yrkesinriktad rehabilitering samt ersättning vid generationsväxling,

11. utbildningsbidrag för doktorander,
12. korttidsstudiestöd och vuxenstudiebidrag enligt studiestödslagen (1973:349),
13. vuxenstudiebidrag enligt lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa samt särskilt utbildningsbidrag,
14. timersättning vid vuxenutbildning för utvecklingsstörda (sär vux) och ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF),
15. dagpenning till totalförsvarspiktiga som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspikt och till andra som får dagpenning enligt de grunder som gäller för totalförsvarspiktiga, samt
16. bidrag från Sveriges författarfond och Konstnärnämnden i den utsträckning som regeringen så föreskriver.

Inkomster av annat förvärvsarbete

6 § Pensionsgrundande inkomst av annat förvärvsarbete är

1. inkomst av näringsverksamhet här i landet i vilken den försäkrade har arbetat i inte oväsentlig omfattning (aktiv näringsverksamhet),
2. tillfällig förvärvsinkomst av självständigt bedriven verksamhet,
3. ersättning för arbete för någon annans räkning i pengar eller andra skattepliktiga förmåner,
4. sjukpenning och rehabiliteringspenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring samt sjukpenning enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som har utgetts enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den utsträckning ersättningen har trätt i stället för inkomst som anges i 1–3,
5. stipendium som enligt punkt 12 sjunde stycket av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen (1928:370) skall tas upp som intäkt av tjänst.

Första stycket gäller endast i den utsträckning inkomsten inte skall räknas som inkomst av anställning, såvida inte inkomsten utgör ersättning för utfört arbete från ett handelsbolag eller en europeisk ekonomisk intressegruppering till en delägare i handelsbolaget respektive en medlem i intressegrupperingen.

Bedömningen i första stycket 1 skall göras för varje förvärvskälla enligt kommunalskattelagen för sig.

7 § Ersättning för utfört arbete som avses i 3 § räknas, i annat fall än om den har betalats ut från semesterkassa, som pensionsgrundande inkomst av annat förvärvsarbete om den har betalats ut till en mottagare som hade en F-skattsedel antingen när ersättningen bestämdes eller när den betalades ut. Om mottagaren hade en F-skattsedel med villkor enligt 4 kap. 9 § skattebetalningslagen (1997:483) räknas ersättningen som inkomst av annat förvärvsarbete bara om F-skattsedeln har åberopats skriftligen.

Den som har lämnat uppgift om innehav av en F-skattsedel i en anbudshandling, en faktura eller någon därmed jämförlig handling, som även innehåller uppgifter om utbetalarens och betalningsmottagarens namn och adress eller andra för identifiering godtagbara uppgifter samt uppgift om betalningsmottagarens personnummer eller organisationsnummer skall anses ha haft en sådan skattsedel. Uppgiften om innehav av en F-skattsedel gäller även som sådant skriftligt åberopande av F-skattsedel som avses i första

stycket. Det som nu sagts gäller dock inte om den som har betalat ut ersättningen känt till att uppgiften om innehav av F-skattsedel var oriktig.

8 § Som pensionsgrundande inkomst av annat förvärvsarbete räknas också ersättning för utfört arbete som avses i 3 § om

1. utbetalaren var en fysisk person eller ett dödsbo,
2. den ersättning som har betalats ut inte har utgjort utgift i en näringsverksamhet som utbetalaren har bedrivit, och
3. ersättningen tillsammans med annan ersättning för arbete från samma utbetalare under inkomståret har understigit 10 000 kronor.

Övriga bestämmelser

9 § Som pensionsgrundande inkomst skall inte räknas

1. ersättning som avses i 3 §, om ersättningen härrör från en och samma arbetsgivare och under ett år inte har uppgått till sammanlagt 1 000 kronor,
2. inkomst som avses i 6 § första stycket 1 eller 2 om denna under ett år inte har uppgått till 1 000 kronor,
3. ersättning som avses i 6 § första stycket 3 eller i 7 eller 8 §, om ersättningen från den för vilken arbetet utförts under ett år inte har uppgått till 1 000 kronor, eller
4. stipendium som avses i 4 § eller 6 § första stycket 5 om stipendiet under ett år inte har uppgått till 1 000 kronor.

10 § Lön eller annan ersättning som den försäkrade har fått från en arbetsgivare som är bosatt utomlands eller är utländsk juridisk person och som saknar fast driftställe i Sverige är, om inte annat följer av 11 §, pensionsgrundande som inkomst av anställning endast om den försäkrade

1. har sysselsatts här i landet, eller
2. har tjänstgjort som sjöman ombord på svenskt handelsfartyg.

Ersättning som avses i första stycket 1 skall räknas som inkomst av annat förvärvsarbete om arbetsgivaren och arbetstagaren har träffat överenskomst om detta.

11 § Lön eller annan ersättning som en svensk medborgare har fått för arbete utfört utomlands från en arbetsgivare som är bosatt utomlands eller är en utländsk juridisk person, är pensionsgrundande som inkomst av anställning om svenska staten i en förbindelse som har godtagits av Riksförsäkringsverket har åtagit sig att svara för ålderspensionsavgift. Om sådan ersättning härrör från en utländsk juridisk person skall motsvarande gälla, om en svensk juridisk person som har ett bestämmande inflytande över den utländska juridiska personen har avgett förbindelsen.

Den som enligt första stycket har åtagit sig betalningsansvaret skall anses som arbetsgivare.

12 § Lön eller annan ersättning från en främmande makts beskickning eller lönade konsulat här i landet eller från en arbetsgivare som tillhör en sådan beskickning eller ett sådant konsulat och som inte är svensk medborgare, är pensionsgrundande som inkomst av anställning endast om

1. den har utgetts till en svensk medborgare eller till någon som utan att vara svensk medborgare var bosatt i landet, och
2. en utländsk beskickning här i landet i en förbindelse som har godtagits av Riksförsäkringsverket har åtagit sig att svara för ålderspensionsavgift.

Den som enligt första stycket har åtagit sig betalningsansvaret skall anses som arbetsgivare.

13 § Ersättning som en idrottsutövare har fått från en sådan ideell förening som avses i 7 § 5 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt och som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet, är inte pensionsgrundande som inkomst av anställning om ersättningen från föreningen under ett år har understigit hälften av det för det året gällande prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

14 § Ersättning från en stiftelse som har till väsentligt ändamål att tillgodose ekonomiska intressen hos dem som är eller har varit anställda hos en arbetsgivare som har lämnat bidrag till stiftelsen (vinstandelsstiftelse) eller från en annan juridisk person med motsvarande ändamål, är inte pensionsgrundande om ersättningen avser en sådan anställd och inte har utgjort ersättning för arbete för den juridiska personens räkning. Detta gäller dock endast om de bidrag arbetsgivaren har lämnat till den juridiska personen varit avsedda att vara bundna under minst tre kalenderår och att på likartade villkor tillkomma en betydande del av de anställda.

Om arbetsgivaren är ett fåmansföretag eller ett fåmansägt handelsbolag gäller första stycket inte ersättning som den juridiska personen har lämnat till sådan företagsledare eller delägare i företaget eller denne närstående person som avses i punkt 14 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen (1928:370).

Vid beräkning av pensionsgrundande inkomst skall alltid bortses från sådan ersättning från en vinstandelsstiftelse som härrör från bidrag som arbetsgivaren har lämnat under åren 1988–1991.

15 § Ersättning som anges i 1 § första stycket 1–5 och fjärde stycket lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster och ersättning enligt gruppsjukförsäkring eller trygghetsförsäkring vid arbetsskada enligt 2 § första stycket samma lag är inte pensionsgrundande i den utsträckning ersättningen utgör underlag för särskild löneskatt.

16 § Intäkt som avses i 32 § 1 mom. första stycket h och i kommunalskattelagen (1928:370) är inte pensionsgrundande inkomst.

Pensionsgrundande inkomst är inte heller sådana lönetillägg som, vid arbete som har utförts utomlands, har betingats av ökade levnadskostnader och andra särskilda förhållanden i sysselsättningslandet.

17 § Om en ersättning som är pensionsgrundande eller för vilken det skall beräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 3 kap. 4 § eller pensionspoäng enligt 4 kap. 9 §, har betalats ut av en allmän försäkringskassa eller en arbetslöshetskassa till en försäkrad och den försäkrade senare för samma månad har beviljats annan ersättning som är pensionsgrundande och samordnad med den ersättning som betalats ut tidigare, är den senare beviljade ersätt-

ningen inte pensionsgrundande till den del den avser tid före utbetalningsmånaden.

Beviljas vid samma tidpunkt förtidspension för vilken det skall beräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 3 kap. 4 § denna lag och arbetsskadelivränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av den lagen, skall det vid tillämpning av första stycket anses som om förtidspensionen har betalats ut före arbetsskadelivräntan.

Beräkning av pensionsgrundande inkomst

18 § Till grund för beräkning av en försäkrads pensionsgrundande inkomst ett visst intjänandeår skall, då det gäller andra inkomster än som avses i 19 §, läggas den försäkrades taxering till statlig inkomstskatt för det året.

19 § Pensionsgrundande inkomst av anställning för vilken en försäkrad inte är skattskyldig i Sverige enligt kommunalskattelagen (1928:370) skall bestämmas med ledning av en särskild kontrolluppgift från arbetsgivaren.

20 § Skattepliktiga förmåner skall tas upp till ett värde som bestäms i enlighet med 8 kap. 14–17 §§ skattebetalningslagen (1997:483). Om det finns skäl till detta får avvikelser ske från det förmånsvärde som skattemyndigheten bestämt enligt 9 kap. 2 § andra stycket samma lag.

21 § Vid beräkning av en försäkrads pensionsgrundande inkomster av anställning skall avdrag göras för kostnader som denne har haft i arbetet, i den utsträckning kostnaderna, minskade med kostnadsersättning som den försäkrade har fått, överstiger 1 000 kronor. Avdrag skall också göras för debiterad allmän pensionsavgift som den försäkrade skall betala för dessa inkomster enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift. Avdraget för den allmänna pensionsavgiften skall i första hand göras från inkomst enligt 5 §.

22 § Vid beräkning av en försäkrads pensionsgrundande inkomster av annat förvärvsarbete skall avdrag göras för debiterad allmän pensionsavgift som den försäkrade skall betala för dessa inkomster enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift. Avdraget skall i första hand göras från inkomst enligt 6 § första stycket 4.

Vid beräkning av pensionsgrundande inkomster av annat förvärvsarbete får underskott i en förvärvskälla inte dras av från inkomst av en annan förvärvskälla.

3 kap. Andra pensionsgrundande belopp än pensionsgrundande inkomst

1 § *Andra pensionsgrundande belopp* än pensionsgrundande inkomst är belopp som beräknats på visst sätt för en försäkrad som har uppburit förtidspension, för en försäkrad som har fullgjort pliktjänstgöring samt för en försäkrad förälder till små barn.

2 § Belopp som avses i 1 § skall fastställas för varje år för vilket en person som då var försäkrad enligt denna lag uppfyller förutsättningarna för att tillgodoräknas sådana belopp. Varje pensionsgrundande belopp skall avrundas till närmaste lägre hundratal kronor om inte annat följer av bestämmelsen i andra stycket.

Pensionsgrundande belopp skall fastställas enligt första stycket endast i den utsträckning dessa belopp tillsammans med den försäkrades pensionsgrundande inkomst inte överstiger sju och en halv gånger det för intjänandeåret gällande inkomstbasbeloppet.

Fastställande enligt första stycket skall inte göras för år före det år då den försäkrade fyllt 16 år eller för det år då den försäkrade har avlidit. Andra pensionsgrundande belopp än pensionsgrundande inkomst skall inte heller fastställas för den som är född år 1937 eller tidigare.

3 § Vid tillämpning av 2 § andra stycket skall det bortses från pensionsgrundande belopp i följande ordning:

1. pensionsgrundande belopp enligt 10 §,
2. pensionsgrundande belopp enligt 8 §, och
3. pensionsgrundande belopp enligt 4 §.

Förtidspension

4 § En försäkrad som för någon del av ett år har uppburit förtidspension som har beräknats enligt 13 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, skall tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för det året, om inte annat följer av 6 eller 7 §. Detta gäller dock endast för försäkrade som under det året har fyllt högst 64 år.

5 § Ett pensionsgrundande belopp enligt 4 § skall, för varje månad för vilken förtidspensionen har uppburits, motsvara en tolfedel av summan av det för året gällande förhöjda prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och produkten av detta basbelopp och det poängmedeltal som avses i 13 kap. 2 § den lagen.

Har den försäkrade för en månad uppburit en fjärdedels, halv, två tredjedels eller tre fjärdedels förtidspension skall det pensionsgrundande beloppet enligt 4 § för den månaden avse motsvarande andel av det belopp som anges i första stycket i denna paragraf.

6 § Om förtidspensionen med tillämpning av 6 kap. 1 § lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring har varit samordnad med pensionsgrundande livränta skall följande gälla.

Det pensionsgrundande belopp som avses i 5 § eller, om endast en del av pensionen har varit samordnad med livräntan, en andel av det beloppet som svarar mot den samordnade delen av pensionen, skall tillgodoräknas den försäkrade endast om och i den utsträckning det överstiger den försäkrades livränta före samordning.

7 § Om en pensionsgrundande ersättning har betalats ut av en allmän försäkringskassa eller en arbetslöshetskassa till en försäkrad och den försäkrade senare för samma månad har beviljats förtidspension som är samordnad med

den tidigare utbetalade ersättningen, skall pensionsgrundande belopp med anledning av förtidspensionen inte tillgodoräknas till den del förtidspensionen avser tid före den månad då den har betalats ut.

Plikttjänstgöring

8 § En försäkrad som under någon del av ett år har genomgått grundutbildning enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt skall tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för det året. Ett sådant belopp skall dock tillgodoräknas endast om tjänstgöringen har pågått sammanlagt minst 120 dagar utan att grundutbildningen avbrutits. Därvid skall hänsyn tas enbart till dagar för vilka den försäkrade har erhållit dag ersättning enligt lagen om totalförsvarsplikt.

9 § Ett pensionsgrundande belopp enligt 8 § skall, för varje dag under året som tjänstgöringen har pågått och för vilken den försäkrade har erhållit dag ersättning enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt, motsvara hälften av genomsnittet av samtliga för intjänandeåret fastställda pensionsgrundande inkomster för försäkrade som under det året har fyllt högst 64 år, delat med 365.

Beräkning enligt första stycket skall avse de pensionsgrundande inkomsterna såsom de var bestämda den 1 december fastställelseåret.

Föräldrar till små barn

10 § En försäkrad förälder skall under de förutsättningar som anges i 11 och 12 §§ tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för år då han eller hon har haft små barn. För samma år och barn skall dock endast en av barnets föräldrar tillgodoräknas sådant pensionsgrundande belopp. Detsamma skall gälla om två föräldrar har eller har haft fler än ett gemensamt barn för vilka pensionsgrundande belopp för samma år kan tillgodoräknas någon av föräldrarna. En förälder skall inte heller för samma år tillgodoräknas mer än ett pensionsgrundande belopp enligt denna paragraf.

Pensionsgrundande belopp enligt första stycket får överlåtas enligt bestämmelserna i 14–15 §§.

Förutsättningar för att tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 10 §

11 § Ett pensionsgrundande belopp enligt 10 § skall tillgodoräknas för år då barnet

1. inte har uppnått fyra års ålder, om barnet är fött under månaderna januari–juni, eller

2. har uppnått ett men inte fem års ålder, om barnet är fött under månaderna juli–december.

12 § Ett pensionsgrundande belopp enligt 10 § skall tillgodoräknas endast om

1. föräldern hela året har varit försäkrad enligt denna lag och bosatt i Sverige,

2. barnet har varit bosatt i Sverige hela året eller, om barnet inte har levt hela året, den del av året barnet levt,
3. föräldern under året har fyllt högst 64 år,
4. föräldern har haft vårdnaden om barnet minst halva året, samt
5. föräldern under minst halva året har bott tillsammans med barnet.

Vid tillämpning av första stycket skall, om barnet har avlidit under året och föräldern då hade vårdnaden om och bodde tillsammans med barnet, det anses som om föräldern även under resterande del av året har haft vårdnaden om och bott tillsammans med barnet. Om ett barn har avlidit under samma år som det fötts och föräldern då hade vårdnaden om och var bosatt tillsammans med barnet, skall ett pensionsgrundande belopp enligt 10 § tillgodoräknas föräldern för det året även om bestämmelserna i första stycket 4 och 5 inte är uppfyllda och oavsett vad som har föreskrivits i 11 §.

Överlåtelse m.m.

13 § Om föräldrarna enligt 11 och 12 §§ var för sig kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 10 § får de, genom anmälan hos allmän försäkringskassa, ange vem av dem som skall tillgodoräknas ett sådant belopp.

Görs inte anmälan enligt första stycket skall beloppet tillgodoräknas den av föräldrarna som, för det år beloppet hänförs till, har lägst pensionsunderlag enligt 4 kap. 2 §. Har ingen av föräldrarna något pensionsunderlag för det året eller har de lika högt underlag, skall det pensionsgrundande beloppet tillgodoräknas modern.

Vid beräkning enligt andra stycket av pensionsunderlaget skall bortses från pensionsgrundande belopp enligt 10 §. Vidare skall vid sådan beräkning med pensionsgrundande inkomst likställas inkomster som avses i 18 §.

14 § Om enligt 11 och 12 §§ endast en av föräldrarna för ett år kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 10 § för ett barn, får denna förälder, genom anmälan till allmän försäkringskassa, överlåta rätten att för det året tillgodoräknas ett sådant belopp för det barnet till den andra föräldern om det enda skälet till att den andra föräldern inte kan tillgodoräknas beloppet är att han eller hon inte har bott tillsammans med barnet under minst halva året. Detta gäller dock endast om sistnämnda förälder

1. under året har bott tillsammans med barnet i inte obetydlig omfattning, och
2. inte enligt 11 och 12 §§ själv för samma år kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 10 § för ett annat barn.

15 § En förälder som enligt 11 och 12 §§ för ett år ensam kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 10 § för ett barn får också, om den andra föräldern har avlidit under det året eller tidigare, genom anmälan till allmän försäkringskassa överlåta rätten att för det året tillgodoräknas ett sådant belopp för det barnet till en annan försäkrad som föräldern under intjänandeåret var gift med eller hade gemensamt barn med och stadigvarande sammanbodde med.

Överlåtelse enligt första stycket får ske endast om den försäkrade till vilken överlåtelse avses ske uppfyller de förutsättningar som anges i 12 § första

stycket 1, 3 och 5 och denne inte heller enligt 11 och 12 §§ för samma år själv kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 10 § för ett annat barn.

16 § Görs överlåtelse enligt 14 eller 15 § får den som har gjort överlåtelsen inte för samma år tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 10 § för helsyskon till det barn som överlåtelsen av rätt till pensionsgrundande belopp avser.

Beräkning av ett pensionsgrundande belopp enligt 10 §

17 § Ett pensionsgrundande belopp enligt 10 § skall motsvara det högsta av

1. det belopp varmed summan av den pensionsgrundande inkomsten och pensionsgrundande belopp enligt 4 och 8 §§ för den försäkrade under intjänandeåret understiger summan av dennes fastställda pensionsgrundande inkomst och pensionsgrundande belopp enligt 4 § under året före barnets födelse,

2. det belopp varmed summan av den pensionsgrundande inkomsten och pensionsgrundande belopp enligt 4 och 8 §§ för den försäkrade under intjänandeåret understiger 75 procent av genomsnittet av samtliga för intjänandeåret fastställda pensionsgrundande inkomster för försäkrade som under det året har fyllt högst 64 år, eller

3. det för intjänandeåret gällande inkomstbasbeloppet.

Uppfyller den försäkrade villkoren för att tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 10 § för fler än ett barn, skall beräkning enligt första stycket 1 göras med utgångspunkt i det alternativ som är förmånligast för den försäkrade.

18 § Vid tillämpning av 17 § skall med pensionsgrundande inkomst under intjänandeåret likställas ersättning, i annan form än pension, som inte är pensionsgrundande enligt bestämmelserna i denna lag och som en försäkrad under det året har erhållit

1. för arbete utfört utomlands, eller

2. för arbete vid främmande makts beskickning eller lönade konsulat här i landet eller hos en arbetsgivare, som tillhör sådan beskickning eller sådant konsulat.

19 § Vid beräkning enligt 17 § första stycket 1 skall summan av den pensionsgrundande inkomst och det pensionsgrundande belopp för förtidspension enligt 4 § som avser året före barnets födelse räknas om med hänsyn till förändringar av prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Den omräknade summan skall rundas av till närmaste lägre hundratal kronor.

Om den försäkrade inte inom föreskriven tid till fullo har betalat ålderspensionsavgift och allmän pensionsavgift för inkomster av annat förvärvsarbete som hänför sig till året före barnets födelse, skall det, vid sådan beräkning som avses i första stycket, bortses från pensionsgrundande inkomster av annat förvärvsarbete för det året till den del avgifterna inte har betalats för inkomsterna.

20 § Beräkning av genomsnittet av de fastställda pensionsgrundande inkomsterna enligt 17 § första stycket 2 skall avse de pensionsgrundande inkomsterna såsom de var bestämda den 1 december fastställelseåret.

21 § För en försäkrad som under intjänandeåret har erhållit sådan ersättning som avses i 18 § skall det belopp som anges i 17 § första stycket 3 minskas med det belopp som summan av den försäkrades pensionsgrundande inkomst och pensionsgrundande belopp enligt 4 och 8 §§ samt de i 18 § omnämnda inkomsterna och det belopp som avses i 17 § första stycket 3 överstiger sju och en halv gånger det för intjänandeåret gällande inkomstbasbeloppet. Sådan minskning skall också göras om det pensionsgrundande belopp som beräknas enligt 17 § första stycket 1 tillsammans med summan av den försäkrades pensionsgrundande inkomst och pensionsgrundande belopp enligt 4 och 8 §§ samt de i 18 § angivna inkomsterna överstiger sju och en halv gånger det för intjänandeåret gällande inkomstbasbeloppet.

Övriga bestämmelser

22 § Med förälder likställs vid tillämpningen av 10–16 §§

1. särskilt förordnad vårdnadshavare, och

2. den som med socialnämnds medgivande har tagit emot ett utländskt barn för stadigvarande vård och fostran i syfte att adoptera det.

Den tid under vilken en försäkrad med socialnämnds medgivande har tagit emot ett utländskt barn för stadigvarande vård och fostran i syfte att adoptera det, skall likställas med tid under vilken en försäkrad har haft vårdnaden om ett barn. För ett sådant utländskt barn skall vidare vad som föreskrivs i 12 § första stycket 2 om bosättning i Sverige endast gälla från och med den tidpunkt då barnet först har anlänt till Sverige.

Vad som sägs i 13 § om modern skall också gälla en kvinnlig vårdnadshavare respektive en kvinna som med socialnämnds medgivande har tagit emot ett utländskt barn för stadigvarande vård och fostran i syfte att adoptera det.

23 § För den som enligt 1 kap. föräldrabalken har ansetts vara far till ett barn eller vars faderskap har fastställts genom bekräftelse eller dom men som genom en senare dom som har vunnit laga kraft har förklarats inte vara far till barnet skall, när det gäller tiden innan den sistnämnda domen har vunnit laga kraft, bestämmelserna i 10–16 §§ tillämpas som om han vore far till barnet.

4 kap. Fastställande av pensionsrätt och pensionspoäng m.m.

1 § För varje år för vilket det för en försäkrad har fastställts pensionsgrundande inkomst eller andra pensionsgrundande belopp, skall, om inte annat följer av 4 §, *pensionsrätt* fastställas för den försäkrade. För det år då den försäkrade har avlidit skall endast pensionsrätt för premiepension fastställas. Pensionsrätt skall inte fastställas för den som är född år 1937 eller tidigare.

För varje år för vilket pensionsgrundande inkomst har fastställts eller för vilket en försäkrad har uppburit förtidspension enligt 13 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring skall också, om inte annat följer av 8 och 9 §§, *pensionspoäng* fastställas för den försäkrade. Pensionspoäng skall

dock inte fastställas för det år då den försäkrade har avlidit eller för år efter det då en försäkrad har fyllt 64 år.

Vårdår skall tillgodoräknas en försäkrad under de förutsättningar som anges i 12 §. Vårdår skall dock inte tillgodoräknas för år före det då den försäkrade fyllt 16 år och inte heller för det år då han eller hon har avlidit eller för år efter det då den försäkrade har fyllt 64 år. Vårdår skall inte heller tillgodoräknas om den försäkrade tillgodoräknats pensionspoäng för samma år eller om pensionspoäng för det året enligt 8 § andra stycket inte tillgodoräknats den försäkrade på grund av bristande eller underlåten avgiftsbetalning.

Beräkning av pensionsrätt

2 § Pensionsrätt för inkomstpension och pensionsrätt för premiepension för ett år skall beräknas var för sig på summan av den försäkrades pensionsgrundande inkomst och andra pensionsgrundande belopp för det året (*pensionsunderlag*). Vid beräkning av sådan pensionsrätt skall avrundning göras till närmaste lägre hela kronor.

3 § Om inte annat följer av 4–6 §§ utgör den försäkrades pensionsrätt för inkomstpension 16 procent av pensionsunderlaget och pensionsrätt för premiepension 2,5 procent av pensionsunderlaget.

4 § Pensionsrätt skall beräknas på pensionsgrundande inkomst som härrör från inkomster av annat förvärvsarbete endast på den andel av den inkomsten som motsvarar den andel av till året hänförlig ålderspensionsavgift och allmän pensionsavgift för sådan inkomst som enligt 16 kap. 12 § skattebetalningslagen (1997:483) skall anses ha betalats inom föreskriven tid.

5 § På den del av pensionsunderlaget för en försäkrad som avser pensionsgrundande belopp för pliktjämtgöring enligt 3 kap. 8 § eller pensionsgrundande belopp för föräldrar till små barn enligt 3 kap. 10 §, skall pensionsrätt för premiepension beräknas endast om den försäkrade senast vid den tidpunkt då dessa belopp har fastställts har tillgodoräknats pensionsgrundande inkomster och pensionsgrundande belopp enligt vad som anges i 5 kap. 13 §. Om den försäkrade då ännu inte har tillgodoräknats pensionsgrundande inkomster och belopp i sådan omfattning skall den försäkrades pensionsrätt för inkomstpension utgöra 18,5 procent av den delen av pensionsunderlaget. Detsamma gäller om pensionsgrundande inkomster och belopp senare ändras så att villkoret enligt 5 kap. 13 § inte är uppfyllt.

6 § För en försäkrad som är född under något av åren 1938–1953 skall pensionsrätt för inkomstpension och pensionsrätt för premiepension minskas med en tjugondel för varje helt år som har förflutit från och med året efter födelseåret till utgången av år 1954. Detta gäller dock inte pensionsrätt för år efter det då den försäkrade har fyllt 64 år.

Överföring av pensionsrätt

7 § Hela den pensionsrätt för premiepension som för ett år har fastställts för en försäkrad skall överföras till dennes make om anmälan om detta har

gjorts enligt 15 kap. 8 §. Sådan pensionsrätt får dock endast överföras till make som antingen var försäkrad enligt denna lag under intjänandeåret eller tidigare har tillgodoräknats pensionsrätt för premiepension.

Beräkning av pensionspoäng

8 § Om inte annat följer av andra stycket eller av 9 eller 10 § utgör den försäkrades pensionspoäng kvoten mellan den pensionsgrundande inkomsten, sedan det för intjänandeåret gällande förhöjda prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring dragits av, och detta basbelopp. Det förhöjda prisbasbeloppet skall i första hand räknas av mot inkomster av anställning. Pensionspoäng beräknas med två decimaler, lägst till en hundradels poäng.

Vad som i 4 § föreskrivs om beräkning av pensionsrätt på pensionsgrundande inkomst som härrör från inkomster av annat förvärvsarbete skall även gälla beräkning av pensionspoäng. Den andelsberäkning som därvid skall ske skall göras på den pensionsgrundande inkomsten innan det förhöjda prisbasbeloppet dras av.

9 § En försäkrad som för någon del av året har uppburit förtidspension enligt 13 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, skall, utöver pensionspoäng enligt 8 §, för varje månad för vilken han eller hon har uppburit sådan pension tillgodoräknas en tolfedel av det poängmedeltal som avses i 13 kap. 2 § andra stycket lagen om allmän försäkring. Har den försäkrade uppburit en fjärdedels, halv, två tredjedels eller tre fjärdedels förtidspension skall han eller hon tillgodoräknas motsvarande andel av detta poängmedeltal. Om pensionen har varit samordnad med livränta med tillämpning av 6 kap. 1 § lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring skall vad som föreskrivs i 3 kap. 6 § denna lag på motsvarande sätt tillämpas på pensionspoäng enligt denna paragraf. Även 3 kap. 7 § denna lag skall på motsvarande sätt tillämpas vid bestämmande av pensionspoäng.

10 § Den pensionspoäng som tillgodoräknas en försäkrad för ett år får sammanlagt inte överstiga den högsta pensionspoäng som någon för det året kan tillgodoräknas för pensionsgrundande inkomst.

Vårdår

11 § Vid tillämpningen av denna lag skall vårdår likställas med år för vilka pensionspoäng har tillgodoräknats. Vårdår skall dock inte beaktas vid beräkning av det medeltal av pensionspoäng som anges i 6 kap. 2 § eller vid tillämpningen av 6 kap. 1 § första stycket.

12 § Vårdår skall efter ansökan hos allmän försäkringskassa tillgodoräknas en förälder som är bosatt här i landet och som under större delen av ett kalenderår har vårdat ett barn som inte har fyllt tre år och som är bosatt här. För samma barn och år får dock vårdår tillgodoräknas endast en förälder.

Vid tillämpningen av första stycket skall med barn likställas fosterbarn och med en förälder likställas den, med vilken en förälder är eller har varit gift eller har eller har haft barn om de stadigvarande sammanbor.

FÖRDELNINGSSYSTEMET**5 kap. Inkomstpension****Uttag av inkomstpension**

1 § Inkomstpension får tas ut tidigast från och med den månad då den pensionsberättigade fyller 61 år. Uttaget får begränsas till att avse tre fjärdedelar, hälften eller en fjärdedel av pensionen.

Uttag av inkomstpension får ändras och återkallas enligt vad som föreskrivs i 12 kap. om inte annat framgår av tredje stycket.

Inkomstpension får tas ut av den som är född under något av åren 1938–1953 och som har rätt till tilläggspension enligt denna lag endast om han eller hon gör motsvarande uttag av sistnämnda pension. Återkallar eller minskar en sådan person sitt uttag av inkomstpension gäller återkallelsen respektive minskningen endast om den pensionsberättigade återkallar eller minskar uttaget av tilläggspension i motsvarande utsträckning.

2 § Till grund för beräkning av inkomstpension skall läggas den pensionsberättigades *pensionsbehållning*. Med pensionsbehållning avses summan av de pensionsrätter för inkomstpension som har fastställts för den pensionsberättigade, omräknade enligt bestämmelserna i 4, 6, 7 och 9 §§. Om den pensionsberättigade uppbär inkomstpension skall i pensionsbehållningen inte räknas in belopp som legat till grund för beräkning av den pensionen.

3 § Om en pensionsberättigad har återkallat eller minskat sitt uttag av inkomstpension skall hans eller hennes pensionsbehållning ökas med produkten av

1. det delningstal som skulle ha använts om den pensionsberättigade från och med den månad då pensionsuttaget upphört eller minskat, hade gjort nytt uttag av inkomstpension, och

2. den årliga inkomstpension som skulle ha utgetts om återkallelse inte hade skett, respektive den andel därav med vilken pensionen minskats.

Omräkning av pensionsbehållning

4 § Pensionsbehållningar för personer som har avlidit skall fördelas till kvarlevande födda samma år som de avlidna genom årlig omräkning av de kvarlevandes pensionsbehållningar. Fördelningen skall göras med hjälp av arvsvinstfaktorer.

Fördelning av pensionsbehållningar enligt första stycket skall avse, när det gäller fördelning efter personer som har avlidit före det år då de skulle fylla 60 år, året efter dödsfallen och, när det gäller fördelning efter andra avlidna, året för dödsfallen. Vid fördelningen skall det bortses från pensionsbehållning som härrör från pensionsrätt för året för dödsfallen och därefter. Fördelning efter personer som har avlidit det år de fyllt eller skulle fylla 60 år eller senare skall göras sedan fördelning som avser pensionsbehållningar för personer som har avlidit tidigare har gjorts och sedan pensionsrätt för året före det år fördelningen avser har fastställts.

5 § Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit före det år då de skulle fylla 60 år skall grundas på förhållandet mellan summan av pensionsbehållningarna för personer som har avlidit under året före det år omräkningen avser och summan av pensionsbehållningarna för de personer i samma ålder som levde vid utgången av samma år. Vid bestämmande av dessa pensionsbehållningar skall bortses från förändringar efter den 1 december det år fördelningen avser.

Arvsvinstfaktorer som avser fördelning av pensionsbehållningar efter personer som har avlidit det år då de har fyllt eller skulle fylla 60 år eller senare skall grundas på förhållandet mellan det beräknade antalet personer som har avlidit det år då de uppnått eller skulle ha uppnått samma ålder som den person för vilken beräkningen skall göras och det beräknade antalet kvarlevande personer i samma ålder. Förhållandet skall, för en person som inte har uppnått 65 års ålder, beräknas med ledning av officiell statistik avseende livslängden hos befolkningen i Sverige under den femårsperiod som närmast har föregått det år då han eller hon uppnådde 60 års ålder. Från och med det år nämnda person fyller 65 år skall beräkningen göras med ledning av officiell statistik för den femårsperiod som närmast har föregått det år då han eller hon uppnådde 64 års ålder.

Arvsvinstfaktorerna skall vara lika för kvinnor och män. De skall årligen fastställas av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer.

6 § Om inkomstindex förändras mellan det år omräkningen enligt 4 § avser eller, om sådan omräkning inte skall göras, fastställelseåret och året därpå, skall pensionsbehållningen räknas om med hänsyn till denna förändring. Detta skall göras sedan pensionsrätt för närmast föregående år har fastställts och sedan omräkning har gjorts enligt 4 §.

Om inkomstpension har tagits ut under det i första stycket först nämnda året eller om uttaget det året har förändrats, skall den del av pensionsbehållningen som inte utgörs av ökning på grund av omräkning enligt 4 § för det året eller härrör från fastställd pensionsrätt för närmast föregående år, räknas om med beaktande av

1. att den pensionsbehållning som är att hänföra till pensionsrätt som har tillgodoräknats den pensionsberättigade för åren till och med det andra året före det år omräkningen enligt 4 § avser respektive det fastställelseår som avses i första stycket och som har omräknats på det sätt som anges i denna paragraf och i 4, 7 och 9 §§ för åren till och med det närmast föregående året har uppgått till skilda belopp under året, och

2. den omräkning som skall göras enligt 14 §.

7 § Pensionsbehållningen skall minskas med hänsyn till kostnaderna för förvaltningen av försäkringen för inkomstpension och tilläggspension.

Avdrag från pensionsbehållningen skall därvid göras genom att denna, sedan pensionsrätt för närmast föregående år har fastställts och sedan omräkning har gjorts enligt 4 och 6 §§, multipliceras med den förvaltningskostnadsfaktor som bestämts för det år omräkningen enligt 4 § avser.

8 § Den förvaltningskostnadsfaktor som avses i 7 § skall årligen fastställas av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer. Den skall grundas på förhållandet mellan kostnaderna för förvaltningen av försäk-

ringen för inkomstpension och tilläggspension det år faktorn avser och summan av alla pensionsbehållningar. Hänsyn skall också tas till skillnaden mellan det belopp varmed pensionsbehållningarna minskats genom föregående års omräkning enligt 7 § och de faktiska kostnaderna för förvaltningen av försäkringen för inkomstpension och tilläggspension för det året.

När förvaltningskostnadsfaktorn för år 2001 bestäms skall vad som föreskrivs i första stycket avse 60 procent av kostnaderna för förvaltningen av försäkringen för inkomstpension och tilläggspension. För tid därefter till och med år 2021 skall denna andel öka med två procentenheter per år.

9 § Sedan omräkning för ett år gjorts enligt 4, 6 och 7 §§ skall pensionsbehållningen avrundas till närmaste lägre hela kronotal.

10 § Ytterligare föreskrifter för verkställighet av lagens bestämmelser om omräkning enligt 4–9 §§ och om bestämmande av arvsvinstfaktorer och förvaltningskostnadsfaktorer meddelas av regeringen.

Beräkning av årlig inkomstpension

11 § Årlig inkomstpension skall beräknas med hjälp av delningstal. Hel sådan pension skall för år räknat utgöra kvoten mellan den pensionsberättigades pensionsbehållning vid den tidpunkt från vilken pensionen skall beräknas och det delningstal som gäller för den pensionsberättigade vid det tillfället.

Pensionsbehållning som avses i första stycket skall beräknas på pensionsrätt som har tillgodoräknats den pensionsberättigade för åren till och med det andra året före det år då uttaget av pensionen görs och som har omräknats enligt 4, 6, 7 och 9 §§ för åren till och med det år som närmast har föregått pensionsuttaget. För den som har uppburit folk- eller tilläggspension i form av ålderspension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring för tid före den 1 januari 2001, skall pensionsbehållningen därvid minskas med 0,5 procent för varje månad före år 2001 för vilken sådan pension har betalats ut. Om den pension som har tagits ut begränsats till viss andel, skall minskning av pensionsbehållningen begränsas till motsvarande andel.

Tre fjärdedelar, hälften och en fjärdedel av årlig inkomstpension skall beräknas på en motsvarande andel av den pensionsbehållning som följer av bestämmelserna i andra stycket.

Minskning enligt andra stycket andra och tredje meningarna skall inte göras beträffande belopp med vilket pensionsbehållningen har ökat enligt 3 §.

12 § Delningstal för beräkning av inkomstpension enligt 11 § skall fastställas av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer.

Delningstal skall beräknas med utgångspunkt i att värdet av pensionsutbetalningarna under genomsnittlig återstående livslängd för personer i den pensionsberättigades ålder från den tidpunkt då pension skall börja utges skall motsvara pensionsbehållningen. En kommande månadsutbetalning skall därvid antas ha ett värde som motsvarar värdet av en månadsutbetalning vid den tidpunkt då inkomstpension skall börja utges, delat med en årlig räntefaktor om 1,016 fram till tiden för den kommande pensionsutbetalningen. Antalet kommande pensionsutbetalningar skall beräknas med ledning av den offici-

ella statistik som anges i 5 § andra stycket. Delningstalen skall vara lika för kvinnor och män.

Ytterligare föreskrifter för verkställighet av lagens bestämmelser om beräkning och fastställande av delningstal meddelas av regeringen.

13 § Vid beräkning av inkomstpension skall hänsyn tas till pensionsbehållning som härrör från pensionsgrundande belopp för pliktjänstgöring enligt 3 kap. 8 § och pensionsgrundande belopp för föräldrar till små barn enligt 3 kap. 10 § endast om det för den pensionsberättigade, senast det år han eller hon fyller 70 år, har fastställts pensionsgrundande inkomster som för vart och ett av minst fem år uppgått till lägst två gånger det för respektive intjänandeår gällande inkomstbasbeloppet.

Pension på den pensionsbehållning som avses i första stycket skall inte utges för tid före året efter fastställelseåret för pensionsgrundande inkomst det sista år som avses i första stycket.

Vid bedömning enligt första och andra styckena skall bortses från pensionsgrundande inkomst som enligt bestämmelserna om bristande eller underlåten avgiftsbetalning i 4 kap. 4 § inte legat till grund för beräkning av pensionsrätt. Vidare skall vid bedömning enligt första och andra styckena med pensionsgrundande inkomst likställas pensionsgrundande belopp för förtidspension enligt 3 kap. 4 §.

Omräkning av inkomstpension

14 § Den inkomstpension som en pensionsberättigad uppbär vid ett årsskifte skall räknas om (följsamhetsindexeras) genom att multipliceras med det tal som anger kvoten mellan inkomstindex efter årsskiftet och inkomstindex före årsskiftet sedan denna kvot har dividerats med talet 1,016.

15 § För den som har tagit ut inkomstpension före det år då han eller hon fyller 65 år skall pensionen räknas om från och med det år då den pensionsberättigade uppnår denna ålder om ändrat delningstal föranleder det. Pensionen skall räknas om genom att multipliceras med kvoten mellan det delningstal som den pension som utges har beräknats efter och det delningstal som med ledning av den officiella statistik som avses i 5 § andra stycket tredje meningen har fastställts för pensionsberättigade i samma ålder som den pensionsberättigades ålder vid den tidpunkt den utgivna pensionen beräknades.

16 § Den inkomstpension som en person uppbär vid ett årsskifte skall också, efter omräkning enligt 14 och 15 §§, räknas om som om uttaget av pension har återkallats från och med januari månad året efter årsskiftet samtidigt som nytt uttag av inkomstpension har gjorts från och med den månaden. Detta gäller dock inte om den pensionsberättigade har uppburit hel inkomstpension hela året före nämnda årsskifte och han eller hon inte heller har tillgodoräknats pensionsrätt för andra året före det årsskiftet.

Ökar eller minskar den som uppbär inkomstpension sitt uttag av sådan pension skall motsvarande omräkning göras för tid från och med månaden för det ändrade uttaget. Det skall därvid anses som om återkallelse och nytt uttag har gjorts den nämnda månaden.

6 kap. Tilläggspension

Uttag av tilläggspension

1 § Den som är född år 1953 eller tidigare och som har tillgodoräknats pensionspoäng för minst tre år får ta ut tilläggspension tidigast från och med den månad då han eller hon fyller 61 år. Uttaget får begränsas till att avse tre fjärdedelar, hälften eller en fjärdedel av pensionen.

Uttag av tilläggspension får ändras och återkallas enligt vad som föreskrivs i 12 kap. om inte annat framgår av tredje stycket.

Tilläggspension får tas ut av den som är född under något av åren 1938–1953 endast om han eller hon gör motsvarande uttag av inkomstpension. Återkallar eller minskar en sådan person sitt uttag av tilläggspension gäller återkallelsen respektive minskningen endast om den pensionsberättigade återkallar eller minskar uttaget av inkomstpension i motsvarande utsträckning.

Beräkning av årlig tilläggspension

2 § Tilläggspension utgörs, om inte annat följer av bestämmelserna i 3–7 §§, för år räknat summan av

1. 60 procent av produkten av det för året gällande prisbasbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och medeltalet av de pensionspoäng som tjänats in av den pensionsberättigade, eller, om pensionspoäng tjänats in för mer än 15 år, medeltalet av de 15 högsta poängtalerna, och

2. 96 procent av det för året gällande prisbasbeloppet enligt lagen om allmän försäkring eller, för den som är gift, 78,5 procent av detta basbelopp.

3 § Om en pensionsberättigad har tjänat in pensionspoäng för färre än 30 år, skall hänsyn tas endast till så stor del av den produkt som anges i 2 § 1 och till det belopp som avses i 2 § 2 som svarar mot förhållandet mellan det antal år för vilka pensionspoäng har tjänats in och talet 30.

4 § Vid beräkning av tilläggspension för år efter det år då den pensionsberättigade har fyllt 65 år skall det prisbasbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring användas som gällde sistnämnda år. För tid från och med årsskiftet efter det att den pensionsberättigade har fyllt 65 år skall följsamhetsindexering göras enligt bestämmelserna i 5 kap. 14 §.

5 § Om tilläggspension tas ut tidigare än från och med den månad då den pensionsberättigade fyller 65 år, skall pensionen minskas med 0,5 procent för varje månad som, från och med den månad från vilken pensionen tas ut, återstår till den månad då han eller hon fyller 65 år.

Tas pensionen ut senare än från och med den månad då den pensionsberättigade fyller 65 år, skall pensionen, sedan omräkning gjorts enligt 4 §, ökas med 0,7 procent för varje månad som har förflutit från ingången av den månad då han eller hon uppnådde nämnda ålder till och med månaden före den som pensionen börjar tas ut. Därvid skall det bortses från tid efter ingången av den månad då den pensionsberättigade har fyllt 70 år.

6 § Skall tilläggspension börja utges efter återkallelse eller ökas uttag av sådan pension efter tidigare minskning, skall det vid beräkning av pensionen bortses från den minskning respektive ökning som tidigare har gjorts enligt 5 §. I stället skall, sedan pensionen har beräknats på nytt enligt 2–5 §§, avdrag göras för varje månad för vilken pensionen tidigare har utgetts. Avdraget skall, för tid före den månad då den pensionsberättigade har fyllt 65 år, motsvara 0,5 procent och, för annan tid, 0,7 procent av pensionen beräknad enligt 2–4 §§.

7 § Då uttag avser tre fjärdedelar, hälften eller en fjärdedel av tilläggspension skall 2–6 §§ gälla motsvarande del av pensionen.

Särskilda bestämmelser för personer födda under åren 1938–1953

8 § För den som är född under något av åren 1938–1953 skall tilläggspensionen minskas med en tjugondel för varje helt år som har förflutit från och med år 1935 till utgången av födelseåret.

9 § En pensionsberättigad som är född under något av åren 1938–1953 har rätt till ett tillägg till tilläggspensionen från och med den månad då han eller hon fyller 65 år om så följer av andra stycket och av 10 och 11 §§.

Tillägget skall för år räknat motsvara skillnaden mellan

1. hel årlig tilläggspension för den pensionsberättigade vid ingången av år 1995 beräknad enligt 2 och 3 §§ men med beaktande av hans eller hennes civilstånd vid ingången av den månad tillägget avser samt omräknad enligt 4 §, och

2. summan av den pensionsberättigades inkomstpension och tilläggspension beräknad för ett år.

10 § Har den pensionsberättigade tagit ut inkomstpension eller tilläggspension före den månad han eller hon fyller 65 år skall hel årlig tilläggspension enligt 9 § andra stycket 1 minskas med 0,5 procent för varje sådan månad för vilken pensionen utgetts.

Om uttag av tilläggspension och inkomstpension avser tre fjärdedelar, hälften eller en fjärdedel av hel pensionsförmån skall det belopp som avses i 9 § andra stycket 1 gälla motsvarande andel av det beloppet.

11 § Vid beräkning enligt 9 § andra stycket 2 skall den pensionsberättigades inkomstpension beräknas som om pensionsrätt för denna pension har utgjort 18,5 procent av pensionsunderlaget före reducering enligt 4 kap. 6 §.

Särskilda bestämmelser för personer födda år 1937 eller tidigare

12 § För den som är född år 1935 eller tidigare skall vad som sägs i 4 § om det år då den pensionsberättigade fyller 65 år i stället avse år 2001.

13 § Vad som föreskrivs i 5 § andra stycket om att bortse från viss tid skall, för den som är född år 1937 eller tidigare, också gälla tid under vilken den pensionsberättigade har uppburit folkpension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

14 § Om den pensionsberättigade är svensk medborgare och född under något av åren 1896–1914 skall, vid tillämpning av 3 §, talen 30 bytas ut mot talen 20. Om den pensionsberättigade är svensk medborgare och född under något av åren 1915–1923 skall, vid tillämpning av 3 §, talen 30 bytas ut mot talen 20 ökat med ett för varje helt år som förflutit från och med år 1915 till utgången av den pensionsberättigades födelseår.

15 § Om en pensionsberättigad som inte är svensk medborgare är född under år 1923 eller tidigare, skall vid tillämpning av 3 § från talen 30 räknas av det antal år före år 1960, för vilka till statlig inkomstskatt taxerad inkomst beräknats för honom eller henne.

Högst tio år får räknas av enligt första stycket. Är den pensionsberättigade född under något av åren 1915–1923, skall dock det högsta antal år som får räknas av minskas med ett för varje helt år som förflutit från och med år 1915 till utgången av hans eller hennes födelseår.

16 § För en pensionsberättigad som är född under något av åren 1911–1927 skall tilläggspension beräknas som om pensionspoäng kunnat tillgodoräknas om han eller hon hade fått rätt till förtidspension enligt 13 kap. 1 § lagen (1962:381) om allmän försäkring från och med januari månad det år han eller hon uppnått 65 års ålder. Detta gäller dock endast om pensionen därigenom blir större.

Övriga bestämmelser

17 § Vid tillämpning av 2 § 2 och 9 § andra stycket 1 skall med gift pensionsberättigad likställas den som stadigvarande sammanbor med annan, med vilken den pensionsberättigade har varit gift eller har eller har haft barn. Med ogift pensionsberättigad skall likställas den som är gift men stadigvarande lever åtskild från sin make, om inte särskilda skäl föranleder annat.

TREDJE AVDELNINGEN

PREMIEPENSIONSSYSTEMET

7 kap. Allmänna bestämmelser om premiepensionssystemet

1 § Premiepensionssystemet innebär att

- medel som motsvarar fastställd pensionsrätt för premiepension fonderas,
- de enskilda har möjlighet att själva bestämma om förvaltningen av de medel som fonderas för deras räkning, och
- pensionernas storlek är beroende av värdeutvecklingen på de fonderade medlen.

2 § Premiepensionsmyndigheten är försäkringsgivare för premiepension. Myndighetens verksamhet skall bedrivas enligt försäkringsmässiga principer.

3 § Med pensionssparare avses var och en, för vilken det har fastställts pensionsrätt för premiepension och förts över medel till förvaltning enligt

8 kap. 2 §. Med fastställd pensionsrätt likställs pensionsrätt som mottagits från make enligt 4 kap. 7 §.

Premiepensionskonton

4 § Premiepensionsmyndigheten skall för varje pensionssparare föra ett premiepensionskonto som visar utvecklingen av pensionsspararens tillgodohavande i premiepensionssystemet.

8 kap. Kapitalförvaltning m.m.

Den tillfälliga förvaltningen

1 § Premiepensionsmyndigheten skall ansvara för förvaltningen av de avgiftsmedel som enligt 4 kap. 3 § lagen (1981:691) om socialavgifter skall placeras på konto hos Riksgäldskontoret till dess att de förs över enligt 2 § till annan förvaltning. Myndigheten skall träffa avtal med kontoret om förräntning och andra villkor för placeringen av medlen. Myndigheten skall sträva efter att med ett lågt risktagande och med hänsyn till kravet på betalningsberedskap uppnå så god avkastning på medlen som möjligt.

Avkastningen skall fördelas mellan pensionsspararna i förhållande till storleken av vars och ens fastställda pensionsrätt.

Placering hos fondförvaltare

2 § När pensionsrätt för premiepension för en pensionssparare har fastställts, skall Premiepensionsmyndigheten föra över medel som motsvarar pensionsrätten samt avkastningen enligt 1 § andra stycket från Riksgäldskontoret till förvaltning i

1. värdepappersfonder eller utländska fondföretag som avses i 3 §, eller
2. Premiesparfonden inom Allmänna pensionsfonden.

Om pensionsspararen har tagit ut premiepension i form av livränta enligt 9 kap. 2 § skall medlen i stället föras över till Premiepensionsmyndighetens livränteverksamhet.

3 § Överföring enligt 2 § första stycket 1 får göras till fonder som har anmälts för registrering hos Premiepensionsmyndigheten och som förvaltas av fondförvaltare som

1. har rätt att utöva fondverksamhet enligt lagen (1990:1114) om värdepappersfonder,
2. har slutit samarbetsavtal med myndigheten,
3. har åtagit sig att på begäran lämna sådana informationshandlingar som avses i 26 och 27 §§ lagen om värdepappersfonder till pensionssparare som har valt eller överväger att välja någon av förvaltarens fonder i premiepensionssystemet,
4. har åtagit sig att inte ta ut några avgifter för inlösen av fondandelar,
5. har åtagit sig att, med eller utan särskild prisnedsättning, inte ta ut avgifter i övrigt utöver vad som godtagits av myndigheten, och
6. har åtagit sig att för varje år till myndigheten rapportera alla kostnader som har tagits ut ur fonden, uppdelade på olika kostnadslag.

Medlen får inte placeras i sådana fonder som avses i 3 § lagen om värdepappersfonder i andra fall än som anges i tredje stycket.

Premiepensionsmyndigheten får, efter att ha inhämtat yttrande från Finansinspektionen, medge att medlen placeras i fonder vars värdeutveckling är beroende av index. Ett sådant medgivande får lämnas om god riskspridning uppnås i fonden.

Val och byte av fond

4 § Pensionsspararen har rätt att bestämma var de medel som för spararens räkning skall föras över enligt 2 § första stycket skall placeras. Premiepensionsmyndigheten får dock bestämma ett högsta antal fonder som samtidigt får antecknas på ett premiepensionskonto. När pensionsrätt för premiepension för ett år har fastställts, skall Premiepensionsmyndigheten upplysa pensionsspararen om rätten att välja placering.

Om pensionsspararen inte anmäler något annat val inom den tid som Premiepensionsmyndigheten bestämmer, skall medlen föras över till Premiesparfonden inom Allmänna pensionsfonden.

Om pensionsspararen tidigare har anmält val av fond eller flyttat hela eller en del av innehavet i en fond till en annan fond, skall, om spararen inte begär annat, medlen i stället föras över till den eller de fonder i vilka medel senast har placerats för spararens räkning. När flera fonder mottagit medel vid det senaste placeringstillfället, skall medlen fördelas mellan dessa fonder i förhållande till värdet av innehavet i varje fond.

5 § På begäran av pensionsspararen skall Premiepensionsmyndigheten flytta hela eller del av innehavet i en fond till en annan fond.

6 § Närmare föreskrifter för verkställighet av lagens bestämmelser om val och byte av fond meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Skadestånd

7 § Om någon är skadeståndsskyldig för att ha orsakat att fondandelar som Premiepensionsmyndigheten har förvärvat för en eller flera pensionssparares räkning gått ned i värde, skall skadeståndet betalas till myndigheten. Om myndigheten har förklarat att den inte avser att föra talan om skadestånd och inte heller har träffat någon uppgörelse om skadeståndsskyldigheten, har en pensionssparare för vars räkning sådana fondandelar har förvärvats rätt att föra talan om skadestånd till myndigheten. Om en sådan talan väcks, får någon uppgörelse om skadeståndsskyldigheten inte träffas utan pensionsspararens samtycke.

En pensionssparare som för talan om skadestånd till myndigheten svarar själv för rättegångskostnaderna men har rätt till ersättning för dessa av myndigheten, i den utsträckning de täcks av vad som har kommit myndigheten till godo genom rättegången. Sådan ersättning skall dras av från skadeståndsbeloppet innan fördelning enligt tredje stycket görs.

När ett skadeståndsbelopp har betalats till myndigheten, skall myndigheten, för varje pensionssparare för vars räkning andelar förvärvats i den be-

rörda fonden, beräkna hur mycket av skadeståndsbeloppet som belöper på spararen och öka tillgodohavandet på hans premiepensionskonto med detta belopp. Om pensionsspararen har börjat ta ut pension, skall den del av beloppet som beräknas belöpa på förfluten tid betalas ut till spararen. Om inte pensionsspararen har tagit ut pension i form av livränta enligt 9 kap. 2 §, skall resten av medlen tillföras den eller de fonder i vilka medel har placerats för spararens räkning. Beloppet skall fördelas mellan fonderna i förhållande till värdet av innehavet i varje fond.

9 kap. Uttag av premiepension

1 § Premiepension får tidigast tas ut från och med den månad då pensionsspararen fyller 61 år. Pensionen är livsvarig och skall beräknas med utgångspunkt i tillgodohavandet vid varje tid på pensionsspararens premiepensionskonto. Premiepension skall beräknas lika för kvinnor och män.

2 § Pensionsspararen har rätt att på begäran få ut sin premiepension i form av en livränta med garanterade belopp. Den finansiella risken för de tillgångar som motsvarar tillgodohavandet på pensionsspararens premiepensionskonto övergår då på Premiepensionsmyndigheten. Pensionen skall bestämmas med utgångspunkt i tillgångarnas värde vid inlösen av innehavet. Inlösen skall ske snarast efter det att begäran kom in till myndigheten.

En övergång enligt första stycket får göras tidigast när pensionsspararen börjar ta ut premiepension. När en begäran om övergång har kommit in till myndigheten, kan begäran inte återkallas. Övergången måste avse hela tillgodohavandet på premiepensionskontot och gäller även för medel som senare tillförs kontot.

3 § Uttaget av premiepension får begränsas till att avse tre fjärdedelar, hälften eller en fjärdedel av pensionen.

Pensionsspararen får återkalla uttaget av premiepension och ändra den andel av pensionen som tas ut enligt vad som föreskrivs i 12 kap.

10 kap. Efterlevandeskydd

Efterlevandeskydd före pensionstiden

1 § Efter ansökan av en pensionssparare skall Premiepensionsmyndigheten meddela efterlevandeskydd för pensionsspararen, om

1. pensionsspararen ännu inte har tagit ut någon del av sin premiepension,
2. myndigheten bedömer att skyddet under minst ett år skall kunna bekostas på det sätt som anges i fjärde stycket, och
3. pensionsspararen har barn under 20 år eller är gift eller är ogift och stadigvarande sammanbor med någon som är ogift och som spararen tidigare varit gift med eller har eller har haft barn tillsammans med.

Om en ansökan kommer in till myndigheten när pensionsspararen har fyllt 50 år får efterlevandeskydd meddelas endast efter en sådan familjehändelse som avses i 2 § andra stycket.

Skyddet innebär att det vid pensionsspararens död betalas ut premiepension till efterlevande under fem år från dödsfallet. Pensionsspararen får välja

om premiepensionen till efterlevande, räknat per år, skall motsvara ett eller två inkomstbasbelopp. Det inkomstbasbelopp som gällde det år då pensions-spararen avled skall tillämpas under hela utbetalningsperioden.

Efterlevandeskyddet bekostas av pensionsspararen genom att kostnaden för skyddet löpande dras av från tillgodohavandet på spararens premiepensionskonto.

2 § Efterlevandeskyddet börjar gälla vid det första månadsskiftet ett år efter det att ansökan kom in till Premiepensionsmyndigheten eller vid det senare månadsskifte som har angetts i ansökan.

Till den del efterlevandeskyddet avser risken att pensionsspararen avlider som en direkt följd av olycksfall börjar skyddet dock gälla vid utgången av den månad då ansökan kom in till myndigheten eller vid det senare månadsskifte som har angetts i ansökan. Detsamma gäller om ansökan kommer in till myndigheten innan pensionsspararen har fyllt 50 år och pensionsspararen högst tre månader innan ansökan kom in har ingått äktenskap eller fått ett barn. Om ett faderskap har blivit fastställt genom dom eller genom bekräftelse efter barnets födelse, räknas fristen från det att domen vann laga kraft eller bekräftelsen godkändes enligt 1 kap. 4 § föräldrabalken. Vid adoption räknas fristen från det att rättens beslut om tillstånd till adoptionen vann laga kraft.

3 § För att efterlevandeskyddet skall gälla när pensionsspararen avlider måste någon av förutsättningarna i 1 § första stycket 3 vara uppfylld.

Om pensionsspararen begär att få ut premiepension, upphör efterlevandeskyddet vid ingången av den första månad för vilken premiepension skall betalas ut. Skyddet upphör också att gälla om tillgodohavandet på premiepensionskontot inte längre är tillräckligt stort för att bekosta skyddet, dock tidigast 30 dagar från det att Premiepensionsmyndigheten har sänt ett meddelande till pensionsspararen om att skyddet kommer att upphöra.

4 § Pensionsspararen får när som helst avstå från efterlevandeskyddet genom anmälan till Premiepensionsmyndigheten. I så fall upphör skyddet att gälla vid utgången av den månad då anmälan kom in till myndigheten eller vid det senare månadsskifte som har angetts i anmälan.

5 § Premiepension till efterlevande enligt 1 § får endast betalas ut till personer inom den krets som avses i 1 § första stycket 3. Pensionsspararens barn har rätt att få pensionsbelopp under hela utbetalningsperioden, om de är under 20 år vid pensionsspararens död. Om ett pensionsbelopp skall betalas ut till flera barn, skall det delas lika mellan dem.

Pensionsspararen kan genom ett skriftligt meddelande till Premiepensionsmyndigheten bestämma vilken eller vilka av de personer som avses i 1 § första stycket 3 som skall ha pensionen. Om det inte har gjorts eller om det pensionsspararen har bestämt inte kan verkställas, skall pensionen betalas ut till spararens make eller sammanboende. Finns inte make eller sammanboende, skall pensionen betalas ut till pensionsspararens barn.

Genom ett nytt skriftligt meddelande till myndigheten får pensionsspararen ändra det som har bestämts enligt andra stycket. Om den som är berätti-

gad till pensionen avlider under utbetalningsperioden, övergår rätten till pensionen till den som då har den bästa rätten enligt andra stycket.

6 § För den som har fått rätt till premiepension till efterlevande enligt 1 § gäller de bestämmelser som avser pensionsspararen i

- 7 kap. 4 § om premiepensionskonto,
- 4 § lagen (1998:710) med vissa bestämmelser om Premiepensionsmyndigheten om återbäring, och
- 7 § lagen med vissa bestämmelser om Premiepensionsmyndigheten om information till pensionsspararna.

Efterlevandeskydd under pensionstiden

7 § Efter ansökan av pensionsspararen skall Premiepensionsmyndigheten meddela efterlevandeskydd under pensionstiden för en pensionssparare som är gift eller som är ogift och stadigvarande sammanbor med någon som är ogift och som spararen tidigare varit gift med eller har eller har haft barn tillsammans med. Skyddet innebär att det vid pensionsspararens död till spararens efterlevande make eller sammanboende betalas ut livsvarig pension till efterlevande.

Omfattningen av efterlevandeskyddet skall beräknas med utgångspunkt i tillgodohavandet på pensionsspararens premiepensionskonto, varvid pensionsspararens egen premiepension skall räknas om. Beräkningarna skall göras så att pensionsspararens egen premiepension och premiepensionen till efterlevande blir lika stora när samma andel av pensionen tas ut.

Efterlevandeskyddet gäller bara om pensionsspararen vid sin död var gift med eller stadigvarande sammanbodde med den person med vilken han var gift eller sammanboende vid ansökan om skyddet. I fråga om sammanboende som inte är gifta med varandra krävs också att inte någon av dem var gift med någon annan vid dödsfallet.

8 § En ansökan om efterlevandeskydd enligt 7 § skall göras samtidigt med att pensionsspararen första gången begär att få ut premiepension. Skyddet börjar då gälla vid ingången av den första månad för vilken premiepension skall betalas ut till pensionsspararen.

Om pensionsspararen senare ingår äktenskap eller inleder ett sådant sammanboende som avses i 7 § första stycket, får ansökan göras inom tre månader från det att äktenskapet ingicks eller sammanboendet inleddes. Detta gäller dock inte om pensionsspararen var gift eller sammanboende med samma person när spararen första gången begärde att få ut premiepension.

I fall som avses i andra stycket första meningen inträder skyddet vid det första månadsskiftet ett år efter det att ansökan kom in till Premiepensionsmyndigheten.

9 § Om äktenskapet eller sammanboendet upplöses på annat sätt än genom dödsfall, skall Premiepensionsmyndigheten på begäran av pensionsspararen räkna om försäkringen till att gälla bara på spararens liv.

10 § För den som har fått rätt till premiepension till efterlevande enligt 7 § gäller sedan pensionsspararen avlidit de bestämmelser i denna avdelning

som avser pensionsspararen med undantag för 9 kap. 1 § första meningen om tidigaste tidpunkt för uttag av pension, och 10 kap. 1–9 och 11 §§ om efterlevandeskydd.

Gemensamma bestämmelser

11 § Om någon inom den krets som avses i 1 § första stycket 3 har begått ett brott som anges i 100 a § lagen (1927:77) om försäkringsavtal mot pensionsspararen eller mot någon annan inom samma krets eller har medverkat till ett sådant brott på det sätt som sägs i 100 a § lagen om försäkringsavtal, skall det som där föreskrivs om förlust av rätt till försäkringsersättning gälla rätt till premiepension till efterlevande enligt 1 §.

Detsamma gäller om den som skulle ha haft rätt till premiepension till efterlevande enligt 7 § har begått ett brott som anges i 100 a § lagen om försäkringsavtal mot pensionsspararen eller har medverkat till ett sådant brott på det sätt som sägs där.

12 § Närmare föreskrifter för verkställighet av lagens bestämmelser om efterlevandeskydd meddelas av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

11 kap. Premiepensionsmyndighetens kostnader

1 § De kostnader för Premiepensionsmyndighetens skötsel av premiepensionssystemet som inte täcks på annat sätt skall täckas genom årliga avgifter som dras av från tillgodohavandena på pensionsspararnas premiepensionskonton.

Myndigheten bestämmer när avgifterna skall tas ut. Avgifterna disponeras av myndigheten.

Avgifterna skall bestämmas så att de beräknas täcka det aktuella årets kostnader med skälig fördelning mellan pensionsspararna. Härvid skall hänsyn tas till under- eller överskott från det föregående året.

Avgifterna skall helt eller delvis anges som en procentsats av tillgodohavandet på varje pensionssparares premiepensionskonto vid ingången av det år som avgifterna avser. De belopp som tillförs pensionsspararnas premiepensionskonton när pensionsrätt för premiepension för året före det föregående året har fastställts skall räknas med i underlaget för avgifterna, även om pensionsrätten fastställs efter årsskiftet. När procentsatsen fastställs får myndigheten utgå från en uppskattning av det sammanlagda värdet av tillgodohavandena på pensionsspararnas premiepensionskonton.

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om uttaget av avgifter för Premiepensionsmyndighetens kostnader.

2 § Återkallelse av uttag av premiepension, nytt uttag av pension efter återkallelse samt ändring av den andel av pensionen som tas ut skall bekostas av pensionsspararen genom att kostnaden för åtgärden dras av från tillgodohavandet på spararens premiepensionskonto.

På samma sätt skall en pensionssparare som tagit emot överförd pensionsrätt från make enligt 4 kap. 7 § svara för minskad arvsvinst och övriga kostnader på grund av överföringen efter skälig fördelning av dessa kostnader.

Ett sådant avdrag från premiepensionskontot skall beräknas lika för män och kvinnor.

SFS 1998:674

FJÄRDE AVDELNINGEN

UTBETALNING OCH ÖVERKLAGANDE M.M.

12 kap. Utbetalning av pension m.m.

Ansökan om uttag och återkallelse m.m.

1 § Ålderspension enligt denna lag betalas ut efter ansökan. Sådan ansökan skall göras skriftligen hos den allmänna försäkringskassan. En pensionsberättigad som är född under något av åren 1938–1953 och som uppbär inkomstpension utan att ha rätt till tilläggspension skall dock, utan särskild ansökan, erhålla tilläggspension från och med den månad då han eller hon fått rätt till sistnämnda pension.

Om en person som har rätt till ålderspension enligt denna lag och är inskriven hos en allmän försäkringskassa inte tre månader före ingången av den månad då han eller hon fyller 70 år har ansökt om uttag av inkomst- eller tilläggspension, skall den allmänna försäkringskassan utreda om den pensionsberättigade vill ta ut ålderspension. För den som månaden före den då han eller hon fyller 65 år har uppburit förtidspension eller särskild efterlevandepension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring skall motsvarande gälla, om ansökan om inkomst- eller tilläggspension enligt denna lag inte har gjorts senast förstnämnda månad.

2 § Ålderspension skall utges från och med den månad som anges i ansökan, dock tidigast från och med månaden efter det att ansökan kom in till den allmänna försäkringskassan.

Har den pensionsberättigade uppburit förtidspension eller särskild efterlevandepension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring omedelbart före 65 års ålder får inkomst- och tilläggspension beviljas för högst tre månader före ansökningsmånaden, dock tidigast från och med den månad då den pensionsberättigade fyllde 65 år.

3 § Vad som föreskrivs i 1 § första stycket och 2 § första stycket gäller också i fråga om ökat uttag av ålderspension enligt denna lag.

Återkallelse eller minskning av uttag av ålderspension enligt denna lag får göras genom skriftlig anmälan till den allmänna försäkringskassan. Ändringen skall göras från och med den månad som anges i anmälan, dock tidigast från och med månaden efter den månad då anmälan kom in till den allmänna försäkringskassan. Har uttag av ålderspension enligt denna lag tidigare återkallats eller minskats får dock ny återkallelse eller minskning av sådant uttag inte avse tid före sex månader efter det att den tidigare återkallelsen eller minskningen började gälla.

4 § Premiepension till efterlevande utges utan ansökan från och med månaden efter den då pensionsspararen eller den som tidigare hade rätt till pensionen har avlidit. Den som har fått rätt till premiepension till efterlevande enligt 10 kap. 7 § får återkalla uttaget av sådan pension och ändra den andel

av pensionen som tas ut. I sådana fall gäller 3 § andra stycket. Vid nytt uttag efter återkallelse och vid ökat uttag gäller 1 § första stycket första och andra meningarna och 2 § första stycket.

Utbetalning av pension

5 § Pension enligt denna lag skall betalas ut månadsvis. Årspension som beräknas komma att uppgå till högst 2 400 kronor skall dock, om det inte finns särskilda skäl, betalas ut i efterskott en eller två gånger per år. Efter överenskommelse med den pensionsberättigade får utbetalning även i annat fall ske en eller två gånger per år.

Vid beräkning av inkomst- och tilläggspension för månad skall den årspension från vilken beräkningen utgår avrundas till närmaste hela krontal som är jämnt delbart med tolv. Vid denna beräkning skall nämnda pensioner som skall betalas ut samtidigt anses som en pension.

Premiepension och premiepension till efterlevande avrundas månadsvis till närmaste hela krontal.

6 § Pension enligt denna lag skall utges till och med den månad då den pensionsberättigade har avlidit eller till och med månaden före den månad då rätten till pensionen annars har upphört. I 10 kap. finns bestämmelser om att rätt till premiepension till efterlevande i vissa fall skall övergå till annan om den som har haft rätt till pensionen har avlidit.

7 § För utbetalning av pension enligt denna lag till någon som är bosatt utomlands får den som beslutar om sådan pension kräva bevis för att rätt till pensionen fortfarande föreligger.

8 § Om en person som är berättigad till pension enligt denna lag i väsentlig omfattning har fått sin försörjning genom ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (1980:620) utan villkor om återbetalning, får retroaktivt beviljad sådan pension betalas ut till socialnämnden till den del den motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den pensionsberättigades och dennes familjs försörjning för den tid som den retroaktiva pensionen avser.

Samordning med livränta

9 § För en pensionsberättigad som har rätt till livränta på grund av obligatorisk försäkring enligt lagen (1916:235) om försäkring för olycksfall i arbete, lagen (1929:131) om försäkring för vissa yrkessjukdomar eller lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller som enligt annan lag eller särskild författning eller enligt regeringens förordnande har rätt till annan livränta, som bestäms av eller betalas ut av Riksförsäkringsverket, skall inkomstpensionen och tilläggspensionen minskas enligt vad som sägs i andra stycket. Motsvarande skall gälla i fall då livränta utges enligt utländsk lagstiftning om yrkesskadeförsäkring. Minskning skall däremot inte ske på grund av livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller annan livränta som bestäms med tillämpning av nämnda lag. Medför en skada för vilken livränta har börjat utges återigen sjukdom som berättigar till sjukpenning, skall det anses som om livränta utgavs under sjukdomstiden. Har livränta el-

ler del därav eller livränta för viss tid bytts ut mot ett engångsbelopp, skall det vid beräkning enligt andra stycket anses som om livränta utges eller som om den livränta som utges har höjts med ett belopp som svarar mot engångsbeloppet enligt de vid utbytet tillämpade försäkringstekniska grunderna.

Summan av inkomstpension, tilläggs pension och garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension skall minskas med tre fjärdedelar av varje livränta som överstiger en sjättedel av prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring och som den pensionsberättigade uppbär som skadad. Minskning skall därvid i första hand göras på garantipensionen och därefter på tilläggs pensionen.

Sammanlagd pension enligt denna lag skall dock aldrig, på grund av bestämmelserna i denna paragraf, för månad räknat understiga 13 procent av prisbasbeloppet för den som är ogift och 11,5 procent av prisbasbeloppet för den som är gift.

13 kap. Överklagande m.m.

Beslut m.m.

1 § Beslut i ärende om pensionsgrundande inkomst skall fattas av den skattemyndighet som är behörig att fatta beslut enligt 2 kap. 1, 3 och 5 §§ skattebetalningslagen (1997:483).

2 § Beslut enligt 7–11 kap. och beslut enligt 14 kap. som avser premiepension skall fattas av Premiépensionsmyndigheten. Premiépensionsmyndigheten skall även i övrigt handlägga ärenden som rör premiepension.

3 § Beslut som avses i 1 och 2 §§ får fattas genom automatisk databehandling när skälen för beslutet får utelämnas enligt 20 § första stycket 1 förvaltningslagen (1986:223).

Beslut får även sättas upp i form av elektroniska dokument. Med ett elektroniskt dokument avses en upptagning som har gjorts med hjälp av automatisk databehandling och vars innehåll och utställare kan verifieras genom ett visst tekniskt förfarande.

4 § Andra beslut enligt denna lag än sådana som avses i 1 och 2 §§ skall fattas av den allmänna försäkringskassa där den försäkrade är eller skall vara inskriven enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring vid tidpunkten för beslutet. För personer som inte är eller skall vara inskrivna vid någon försäkringskassa skall sådana beslut fattas av Stockholms läns allmänna försäkringskassa.

Den försäkringskassa som avses i första stycket skall även handlägga andra ärenden enligt denna lag än sådana som avses i 1 och 2 §§.

Ändring och omprövning av beslut enligt denna lag som har meddelats av en allmän försäkringskassa skall göras av samma försäkringskassa.

5 § Beslut enligt 3 och 4 kap. samt beslut om inkomst- och tilläggs pension får fattas genom automatisk databehandling av Riksförsäkringsverket för en allmän försäkringskassas räkning när skälen för beslutet får utelämnas enligt 20 § första stycket 1 förvaltningslagen (1986:223).

För sådana beslut som avses i första stycket skall ändring och omprövning, liksom andra åtgärder som enligt denna lag eller annan författning skall vidtas med avseende på beslutet, i stället vidtas av den försäkringskassa som enligt 4 § är behörig vid tidpunkten för åtgärden.

6 § Vad som sägs i 1, 2 och 4 §§ gäller inte om något annat följer av annan bestämmelse i denna lag eller av annan författning.

Ändring av beslut

7 § Ett beslut enligt denna lag skall ändras om det föranleds av en ändring som gjorts i beräkningsunderlaget för beslutet eller av en ändring av ett beslut enligt skattebetalningslagen (1997:483) som avser egenavgift. Det samma gäller om det efter en ändring av taxeringen står klart att pensionsrätt för premiepension, till följd av bestämmelserna i 4 kap. 5 §, inte skulle ha tillgodoräknats.

Ett beslut om pensionsrätt och pensionspoäng skall också ändras när det följer av bestämmelserna i 4 kap. 4 § eller 8 § andra stycket om obetalda avgifter.

Ändring enligt första stycket första meningen av ett beslut om pensionsgrundande inkomst eller andra pensionsgrundande belopp skall göras endast om storleken av inkomsten eller beloppet skulle öka eller minska med minst 1 000 kronor. Den som beslutet avser skall skriftligen underrättas om ändringen och om hur man begär omprövning av beslutet.

8 § Överförd pensionsrätt för premiepension skall ändras om ett beslut för den som överfört pensionsrätten har ändrats och detta föranleder en ändring av den överförda pensionsrätten.

Omprövning av beslut

9 § Ett beslut enligt denna lag skall omprövas om den som beslutet avser begär det eller om det finns andra skäl. Omprövning skall dock inte göras av beslut som meddelats enligt 11 eller 13 §.

Ett beslut om pensionsgrundande inkomst eller andra pensionsgrundande belopp får omprövas på begäran av den enskilde bara i samband med att beslutet om pensionsrätt eller pensionspoäng omprövas. Ett beslut om pensionsgrundande inkomst eller andra pensionsgrundande belopp får dock omprövas även om inte pensionsrätt eller pensionspoäng påverkas, om det är av betydelse för den enskilde. Härvid skall samma bestämmelser gälla som för omprövning av beslut om pensionsrätt och vad som då sägs om allmän försäkringskassa skall, när det gäller omprövning av beslut om pensionsgrundande inkomst, i stället avse skattemyndighet.

Om, vid omprövning av ett beslut om pensionsrätt eller pensionspoäng, omprövning skall göras av den pensionsgrundande inkomst som legat till grund för beslutet, skall försäkringskassan överlämna ärendet i den delen till skattemyndigheten för omprövning av beslutet om denna inkomst.

10 § Om den som ett beslut avser har avlidit får även annan som är berörd av beslutet begära omprövning av detta.

11 § Den som vill begära omprövning enligt 9 eller 10 § skall göra detta skriftligen. Begäran om omprövning av ett beslut enligt 4 kap. skall ha kommit in till allmän försäkringskassa före utgången av året efter det fastställelseår som beslutet avser. I fråga om annat beslut skall begäran om omprövning ha kommit in inom två månader från det att den som begär omprövningen fick del av beslutet.

Gör den som begär omprövning sannolikt att han eller hon inte inom två månader före utgången av den tid som anges i första stycket andra meningen har fått kännedom om ett beslut eller annan handling med uppgift om vad som har beslutats, skall begäran om omprövning i stället ha kommit in inom två månader från den dag då den som begär omprövningen fick sådan kännedom.

12 § Om en begäran om omprövning har kommit in till Premiépensionsmyndigheten eller till en skattemyndighet, en allmän försäkringskassa eller en allmän förvaltningsdomstol, som inte har fattat det överklagade beslutet, skall begäran om omprövning sändas till den som har meddelat beslutet. Har begäran kommit in till någon av de först nämnda myndigheterna eller en försäkringskassa inom den tid som anges i 11 §, skall den anses som inkommen i rätt tid.

Bestämmelserna i första stycket gäller också om en begäran om omprövning har kommit in till Riksförsäkringsverket inom den tid som anges i 11 §.

13 § Om ett beslut enligt 2–4 kap. omprövas utan att den enskilde har begärt detta, skall omprövningsbeslutet meddelas inom ett år efter fastställelseåret. Ett annat beslut enligt denna lag får omprövas, utan att den enskilde har begärt detta, inom två månader från det att beslutet meddelades, om omprövningen är till hans eller hennes fördel. En omprövning till den enskildes nackdel av ett annat beslut än ett beslut enligt 2–4 kap. får ske bara när det finns anledning till omprövning enligt andra eller tredje stycket.

Om ett beslut har blivit felaktigt på grund av att den som beslutet avser har lämnat oriktiga uppgifter eller har underlåtit att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet enligt denna eller annan lag, får omprövning ske också efter de tidpunkter som anges i första stycket. Detsamma skall i fråga om premiépension till efterlevande gälla om pensionsspararen eller den som tidigare hade rätt till sådan pension lämnat oriktiga uppgifter eller underlåtit att lämna uppgifter enligt vad som nu sagts. Omprövning efter nämnda tidpunkter får också göras om det först därefter har visat sig att beslutet har fattats på uppenbart felaktigt eller ofullständigt underlag eller om det finns andra synnerliga skäl eller om beslutet påverkas av en ändring av ett beslut enligt skattebetalningslagen (1997:483) angående arbetsgivaravgift.

Om ett beslut omprövas på grund av att det påverkas av en ändring som har gjorts beträffande ett beslut om pensionsgrundande belopp eller pensionsrätt som avser en annan person än den försäkrade, får omprövning ske också efter de tidpunkter som anges i första stycket.

14 § Ett beslut om pensionsgrundande inkomst skall omprövas av skattemyndighet om en allmän försäkringskassa enligt 9 § tredje stycket har överlämnat ett ärende för omprövning.

15 § Har omprövning begärts av ett beslut och överklagar Riksförsäkringsverket samma beslut, skall beslutet inte omprövas utan ärendet i stället överlämnas till allmän förvaltningsdomstol. Den enskildes begäran om omprövning skall då anses som ett överklagande.

16 § En fråga enligt denna lag som redan har avgjorts av en allmän förvaltningsdomstol får inte omprövas av en skattemyndighet, en allmän försäkringskassa eller Premiepensionsmyndigheten.

Överklagande av beslut

17 § Ett beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol av den som beslutet avser eller, om denne har avlidit, av annan som är berörd av beslutet samt av Riksförsäkringsverket. En enskild får dock endast överklaga sådana beslut som har tillkommit genom omprövning. Även beslut som innebär att en begäran om omprövning har avvisats får överklagas av den enskilde. En enskilds överklagande av ett annat beslut skall anses som en begäran om omprövning.

Bestämmelsen i 33 § fjärde stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) gäller inte avvisningsbeslut enligt denna lag som har meddelats av en försäkringskassa, en skattemyndighet eller Premiepensionsmyndigheten.

Överklagande av enskild

18 § Ett överklagande från en enskild skall ha kommit in till den myndighet eller den allmänna försäkringskassa som gjort omprövningen inom två månader från den dag då klaganden fick del av beslutet om omprövning eller avvisning.

Bestämmelserna i 12 § om begäran om omprövning skall tillämpas i fråga om överklagande av en enskild.

Överklagande av Riksförsäkringsverket

19 § Om Riksförsäkringsverket överklagar ett beslut enligt 2–4 kap. skall överklagandet ha kommit in före utgången av året efter fastställelseåret. Om beslutet har meddelats efter den 31 oktober året efter det fastställelseår som beslutet avser, får överklagandet dock komma in inom två månader från den dag då det överklagade beslutet meddelades.

Överklagar Riksförsäkringsverket ett annat beslut som meddelats enligt denna lag skall överklagandet ha kommit in inom två månader från den dag då beslutet meddelades.

För överklagande enligt första och andra styckena gäller bestämmelserna i 12 § första stycket.

Överklagande av allmän förvaltningsdomstols beslut m.m.

20 § Om en enskild överklagar en allmän förvaltningsdomstols beslut enligt denna lag skall överklagandet ha kommit in inom två månader från den dag då den enskilde fick del av det överklagade beslutet.

Om Riksförsäkringsverket, Premiepensionsmyndigheten eller en allmän försäkringskassa överklagar en allmän förvaltningsdomstols beslut enligt denna lag skall överklagandet ha kommit in inom två månader från den dag då beslutet meddelades.

21 § Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Vid prövning av överklagande av länsrättens beslut i mål enligt denna lag skall nämndemän ingå i kammarrätten om nämndemän deltagit i länsrätten. Detta gäller dock inte i mål enligt 2–4 kap.

22 § Bestämmelsen i 7 a § första stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) om förvaltningsmyndighets partsställning gäller inte i fråga om mål enligt 2–4 kap. Om en enskild överklagar ett beslut enligt 2–4 kap. hos en allmän förvaltningsdomstol, bestämmer Riksförsäkringsverket om verket skall vara part i målet. Om en enskild klagat till kammarrätten och verket har varit part i länsrätten, är verket alltid motpart i kammarrätten. Även om Riksförsäkringsverket har beslutat att inte vara part, får domstolen förelägga verket att svara i målet. Riksförsäkringsverket får överklaga ett avgörande av en allmän förvaltningsdomstol även om verket inte har varit part där.

Om en enskild överklagar ett annat beslut enligt denna lag, får Riksförsäkringsverket överta Premiepensionsmyndighetens eller en allmän försäkringskassas uppgift att i allmän förvaltningsdomstol föra det allmännas talan.

Riksförsäkringsverket för det allmännas talan i Regeringsrätten.

23 § Ett beslut enligt denna lag skall gälla även om beslutet har överklagats om inte annat har föreskrivits i beslutet eller har bestämts av den domstol som har att pröva beslutet.

14 kap. Åtgärder på grund av felaktig utbetalning och ändrad pensionsrätt

Inkomst- och tilläggspension

1 § Den allmänna försäkringskassan skall besluta om återbetalning av inkomst- eller tilläggspension, om den som uppburit pensionen genom att lämna oriktiga uppgifter eller genom att underlåta att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet har orsakat att pensionen har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp. Detsamma gäller om inkomst- eller tilläggspension i annat fall har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp och den som uppburit pensionen har insett eller skäligen borde ha insett detta.

Har inkomst- eller tilläggspension betalats ut och minskas därefter pensionsrätt eller pensionspoäng på grund av bristande eller underlåten avgiftsbetalning, skall försäkringskassan besluta om återbetalning av för mycket utbetald pension.

Den som uppburit för mycket inkomst- eller tilläggspension enligt denna lag är skyldig att betala tillbaka utbetald sådan pension endast om beslut om återbetalning har meddelats enligt första eller andra stycket. Om det finns särskilda skäl får försäkringskassan helt eller delvis efterge krav på återbetalning.

Premiepension och premiepension till efterlevande

2 § När ett beslut om pensionsrätt för premiepension har ändrats, skall det belopp med vilket pensionsrätten har ändrats ökas med den avkastning som enligt 8 kap. 1 § andra stycket har tillförts eller skulle ha tillförts pensions-spararen för detta belopp. Det ökade beloppet skall därefter räknas upp med basränta enligt 19 kap. 3 § skattebetalningslagen (1997:483) för tiden från och med den 1 april året efter fastställelseåret till och med dagen för beslutet om ändring av pensionsrätten.

Det uppräknade beloppet skall vid höjning av pensionsrätt för premiepension läggas till och vid sänkning av sådan pensionsrätt dras av från pensions-spararens premiepensionskonto. Om pensionsrätten har höjts och pensions-spararen skall påföras avgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter och lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift, skall tillägg till pensions-spararens konto göras först när avgiften anses betald enligt 16 kap. 12 § skattebe-talningslagen.

När tillägg eller avdrag enligt andra stycket har gjorts, tillämpas bestä-melserna i 3 eller 4 §.

3 § Om ett beslut innebär att fastställd pensionsrätt för premiepension har höjts, skall Premiepensionsmyndigheten föra över medel som motsvarar det uppräknade beloppet enligt 2 § från den tillfälliga förvaltningen hos Riks-gäldskontoret till den eller de fonder i vilka medel har placerats för pensions-spararens räkning. Beloppet skall fördelas mellan fonderna i förhållande till värdet av innehavet i varje fond.

Om pensionsspararen har börjat ta ut premiepension, skall det belopp som beräknas belöpa på förfluten tid i stället betalas ut till spararen. Har pen-sionsspararen tagit ut premiepension i form av livränta enligt 9 kap. 2 §, skall det belopp som inte betalas ut föras över till Premiepensionsmyndighe-tens livränteverksamhet.

4 § Om ett beslut innebär att fastställd pensionsrätt för premiepension har sänkts, skall Premiepensionsmyndigheten föra över medel som motsvarar det uppräknade beloppet enligt 2 § till den tillfälliga förvaltningen hos Riks-gäldskontoret från den eller de fonder i vilka medel har placerats för pen-sionsspararens räkning. Fonderna skall tas i anspråk i förhållande till värdet av innehavet i varje fond. Har pensionsspararen tagit ut premiepension i form av livränta enligt 9 kap. 2 §, skall beloppet i stället betalas av Premie-pensionsmyndigheten med omräkning av fastställda livräntebelopp.

Om beloppet inte täcks av tillgodohavandet på pensionsspararens premie-pensionskonto, skall det resterande beloppet återkrävas av spararen om sänk-ningen av pensionsrätten beror på att den pensionsgrundande inkomsten av annat förvärsarbete har sänkts eller på att pensionsrätt inte borde ha tillgo-doräknats till följd av bestämmelserna i 4 kap. 4 § om bristande eller under-låten avgiftsbetalning. I andra fall skall det resterande beloppet återkrävas endast om pensionsspararen genom att lämna oriktiga uppgifter eller genom att underlåta att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet har orsakat att pensionsrätt för premiepension har fastställts felaktigt eller med ett för högt belopp.

Om det finns särskilda skäl får Premiepensionsmyndigheten helt eller delvis efterge krav på återbetalning enligt andra stycket.

5 § Om pensionsspararen i annat fall än som avses i 4 §, genom att lämna oriktiga uppgifter eller genom att underlåta att fullgöra en uppgifts- eller anmälningskyldighet, har orsakat att premiepension har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp, skall Premiepensionsmyndigheten dra av det felaktigt utbetalda beloppet, ökat med basränta enligt 19 kap. 3 § skattebetalningslagen (1997:483) från utbetalningsdagen till och med dagen för beslutet om avdrag, från pensionsspararens premiepensionskonto och föra över motsvarande medel till Riksgäldskontoret på det sätt som anges i 4 § första stycket. Detsamma gäller om pension i annat fall har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp och den som har uppburit pensionen insett eller skäligen borde ha insett detta.

Om beloppet inte täcks av tillgodohavandet på pensionsspararens premiepensionskonto, skall resterande belopp återkrävas av spararen. Om det finns särskilda skäl får Premiepensionsmyndigheten helt eller delvis efterge krav på återbetalning.

6 § Bestämmelserna i 2–4 §§ gäller också för den som har fått rätt till premiepension till efterlevande enligt 10 kap. 7 §.

Bestämmelserna i 5 § gäller också för den som har fått rätt till premiepension till efterlevande och, i det fall som avses i första stycket första meningen i paragrafen, oavsett om det är pensionsspararen eller den som har eller har haft rätt till premiepension till efterlevande som har orsakat den felaktiga utbetalningen.

Avdrag på pension

7 § Avdrag på pension enligt denna lag får göras med skäligt belopp om den pensionsberättigade enligt beslut av en allmän försäkringskassa eller Premiepensionsmyndigheten är återbetalningsskyldig för en ersättning som har utgetts på grund av denna lag eller en annan författning.

8 § Om en ersättning enligt en annan författning har betalats ut efter beslut av en allmän försäkringskassa eller en arbetslöshetskassa och beviljas senare pension retroaktivt enligt denna lag för samma tid som den tidigare utbetalade ersättningen avser, skall avdrag göras på den retroaktiva pensionen. Detta avdrag skall motsvara det belopp som överstiger vad som skulle ha betalats ut för perioden om beslut om båda ersättningarna hade fattats samtidigt.

15 kap. Övriga bestämmelser

Tillsyn m.m.

1 § Riksförsäkringsverket skall verka för att bestämmelserna om denna försäkring tillämpas likformigt och rättvist.

2 § Premiepensionsmyndigheten skall stå under tillsyn av Finansinspektionen. Ytterligare bestämmelser om tillsynen finns i 10 § lagen (1998:710) med vissa bestämmelser om Premiepensionsmyndigheten.

Underrättelse till en enskild

3 § I fråga om en enskilds rätt att få del av uppgifter som har tillförts ett ärende genom någon annan än honom eller henne själv och att få tillfälle att yttra sig över dem gäller bestämmelserna i 17 § förvaltningslagen (1986:223). Beslut enligt 2–4 kap. får dock fattas utan att den enskilde har underrättats om och fått tillfälle att yttra sig över uppgifter som skall lämnas utan föreläggande i enlighet med bestämmelserna i denna lag eller annan författning.

Beslut om omprövning enligt 13 kap. 13 § får inte fattas utan att den enskilde fått tillfälle att yttra sig.

4 § Den försäkrade skall skriftligen underrättas om beslut enligt 2–4 kap. senast den 31 mars året efter fastställelseåret. Av underrättelsen skall framgå hur man begär omprövning av och överklagar beslutet. Sådan underrättelse behöver dock inte sändas till en försäkrad som avses i 1 kap. 4 § andra stycket.

Anmälan och uppgiftsskyldighet m.m.

5 § Särskild kontrolluppgift som avses i 2 kap. 19 § skall senast den 31 januari fastställelseåret lämnas till den myndighet som avses i 3 kap. 58 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter.

Uppgiften skall innehålla den försäkrades fullständiga namn, medborgarskap, personnummer eller motsvarande och adress samt storleken på den utbetalade lönen eller ersättningen och den tidrymd som denna avser. Vidare skall det i uppgiften anges om den försäkrade fått andra skattepliktiga förmåner. Arbetsgivaren skall, inom den tid som anges i första stycket, sända ett exemplar av uppgiften till den försäkrade.

6 § Anmälan enligt 3 kap. 13–15 §§ skall vara skriftlig och skall ha kommit in till den allmänna försäkringskassan senast den 31 januari fastställelseåret. Anmälan enligt 3 kap. 13 § skall göras gemensamt av föräldrarna. Anmälan enligt 3 kap. 14 och 15 §§ skall göras gemensamt av den förälder som enligt 3 kap. 11 och 12 §§ ensam kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 3 kap. 10 § och den till vilken överlåtelse skall ske. Med en förälder skall därvid likställas en särskilt förordnad vårdnadshavare och den som med socialnämndens medgivande tagit emot ett utländskt barn för stadigvarande vård och fostran i syfte att adoptera det.

Återkallelse av en anmälan som avses i första stycket får inte göras efter den dag då anmälan senast skall ha kommit in till den allmänna försäkringskassan. Återkallelsen skall vara skriftlig.

Om någon som enligt en anmälan som avses i första stycket skall tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp inte enligt 3 kap. 12 § kan tillgodoräknas ett sådant belopp, skall den allmänna försäkringskassan bortse från anmälan.

7 § En försäkrad som under intjänandeåret har haft sådan ersättning som avses i 3 kap. 18 § och som för det året skall tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 3 kap. 10 § är skyldig att upplysa den allmänna försäkringskassan om ersättningen.

8 § Anmälan om överföring av pensionsrätt enligt 4 kap. 7 § skall vara skriftlig och skall ha kommit in till den allmänna försäkringskassan senast den 31 januari det första år till vilket den pensionsrätt som skall överföras är hänförlig. Anmälan skall göras gemensamt av makarna och gäller tills vidare om inget annat anges i anmälan.

Om en make vill att en överföring som gäller tills vidare skall upphöra måste han eller hon skriftligen anmäla detta till den allmänna försäkringskassan senast den 31 januari det år från och med vilket överföringen skall upphöra. Om makarnas äktenskap har upplösts skall överföringen upphöra från och med det år då äktenskapet upplöstes. Har äktenskapet upplöstes genom att den make från vilken överföringen skall ske har avlidit, skall dock överföringen även gälla det år då äktenskapet upplöstes, om inte också den andra maken avled samma år.

Återkallelse av anmälan som avses i första och andra styckena får inte göras efter den dag då anmälan senast skall ha kommit in till den allmänna försäkringskassan. Återkallelsen skall vara skriftlig.

9 § En förälder som vill tillgodoräknas ett vårdår enligt 4 kap. 12 § skall hos den allmänna försäkringskassan göra en skriftlig ansökan om detta senast den 31 januari andra året efter utgången av det år för vilket vårdår skall tillgodoräknas.

10 § Om en ansökan, anmälan eller liknande, som enligt denna lag skall göras till den allmänna försäkringskassan, i stället har kommit in till Premiepensionsmyndigheten skall den anses inkommen till försäkringskassan samma dag. Detsamma skall gälla om ansökan, anmälan eller liknande skall göras till Premiepensionsmyndigheten och den i stället har kommit in till en allmän försäkringskassa.

11 § Efter föreläggande av en skattemyndighet, en allmän försäkringskassa, Premiepensionsmyndigheten, Riksförsäkringsverket eller en allmän förvaltningsdomstol skall en enskild, i den omfattning och inom den tid som har angetts i förelägandet, meddela de upplysningar som är av betydelse för tillämpningen av denna lag.

12 § Den som är ansvarig för grundutbildning av en totalförsvarspliktig enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt skall underrätta Totalförsvarets pliktverk om utbetald dagersättning samt i förekommande fall om utbildningen har avbrutits.

13 § Statliga och kommunala myndigheter samt arbetsgivare, försäkringsinrättningar och arbetslöshetskassor skall på begäran lämna en skattemyndighet, en allmän försäkringskassa, Premiepensionsmyndigheten, Riksförsäkringsverket och en allmän förvaltningsdomstol uppgift som avser namn-

given person när det gäller förhållande som är av betydelse för tillämpningen av denna lag.

Arbetsgivare som underlåter att fullgöra uppgiftsskyldighet enligt första stycket döms till penningböter.

14 § För den som är omyndig eller har god man eller förvaltare enligt föräldrabalken åligger uppgiftsskyldighet enligt denna lag i stället förmyndaren eller, om det kan anses följa av uppdraget, den gode mannen eller förvaltaren.

Uppgifter som en enskild skall lämna om faktiska förhållanden skall lämnas på heder och samvete om inte särskilda skäl talar mot det.

Undantag från sekretess

15 § En skattemyndighet, en allmän försäkringskassa, Premiepensionsmyndigheten, Riksförsäkringsverket och en allmän förvaltningsdomstol får utan hinder av sekretess på begäran lämna ut uppgifter om pension enligt denna lag till

1. en försäkringsinrättning, ett försäkringsbolag, en arbetslöshetskassa eller en arbetsgivare, om uppgiften behövs för samordning med ersättning därifrån, och till

2. ett utländskt socialförsäkringsorgan, om uppgiften behövs vid tillämpningen av en internationell överenskommelse som Sverige har anslutit sig till.

Utmätning och överlåtelse

16 § Innestående fordran på pension enligt denna lag får inte utmätas. Fordran på pension enligt denna lag får inte heller pantsättas eller överlätas, innan pensionen är tillgänglig för lyftning. Bestämmelserna i första och andra meningarna gäller även för tillgodohavande på premiepensionskonto.

Bestämmelserna i första stycket hindrar inte utmätning enligt vad som föreskrivs i 7 kap. utsökningsbalken.

Preskription

17 § Om ett pensionsbelopp inte har lyfts före utgången av andra året efter det då beloppet blev tillgängligt för lyftning, är fordran på beloppet preskriberad.

Preskriptionslagen (1981:130) skall inte gälla för en enskilds fordringar på pension enligt denna lag om inte annat följer av första stycket.

Överenskommelse med främmande makt

18 § Om en svensk medborgare, som sysselsätts utomlands av en arbetsgivare som är bosatt i Sverige eller är svensk juridisk person, på grund av en överenskommelse med främmande makt om undantag från vad som skall gälla enligt denna lag inte skall vara försäkrad enligt lagen, skall pensionsgrundande inkomst av anställning ändå tillgodoräknas honom om arbetsgivaren i en förbindelse som godtas av Riksförsäkringsverket åtar sig att svara

för ålderspensionsavgift. Motsvarande skall gälla för en svensk medborgare som är anställd hos en utländsk juridisk person, om en svensk juridisk person som har ett bestämmande inflytande över den utländska personen avger en sådan förbindelse.

19 § Om förtidspension enligt överenskommelse med främmande makt skall beräknas med proportionering av antalet framtida försäkringsperioder, skall, vid beräkning av pensionsgrundande belopp enligt 3 kap. 4 §, motsvarande proportionering göras av den summa som anges i 3 kap. 5 § första stycket.

Föreskrifter om ikraftträdande av denna lag meddelas i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

På regeringens vägnar

GÖRAN PERSSON

MAJ-INGER KLINGVALL
(Socialdepartementet)

